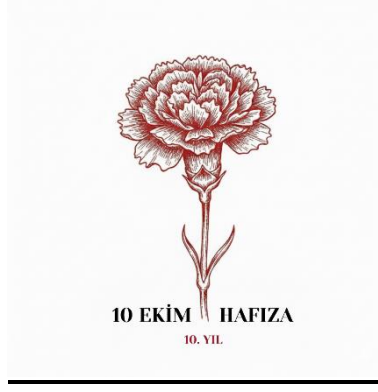

09 EKİM 2025

Katliamdan Bu Yana: Adalet Arayışında 10 Yıl
İdari Yargı Eliyle Katliam Hukuku
Adalet Arayışındakilere Yargı Ablukası

10 EKİM BARIŞ DERNEĞİ

İDARİ YARGI ELİYLE İŞLETİLEN KATLİAM HUKUKU

VE

ADALET ARAYIŞINDAKİLERE YARGI ABLUKASI

10 Ekim Ankara Katliamında 103 kişi hayatını kaybetmiş, 500’ün üzerinde kişi fiziki olarak yaralanmıştır. Hayatını kaybedenlerin yakınları ve yaralananların Katliam sonrasında yürüttüğü hukuk ve adalet mücadelesi iki ana koldan ilerlemiştir. Bu kollardan ilki Katliamın tüm sorumluların yargılanmasını ve cezalandırılmasını sağlamak için ceza davası sürecinin takibi olmuştur. Yürütülen ikinci ana hukuki süreç ise idarenin kusurunun tespiti ile maddi ve manevi zararların tazminin sağlamak üzere idari yargıda açılan davalardır. Adli ve idari yargı süreçlerinin takibi ile adaletin sağlanması, onarım ve tazmin mekanizmalarının devreye girmesi amaçlanmıştır. Amaç olarak birbirinden ayrılmayan hukuki süreçlerin birbirinin sonuçlarına etkisi olmuştur. Kamu görevlileri hakkında herhangi bir idari veya adli soruşturma yürütülmemiş olması idari yargı süreçlerinde verilen kararları belirlemiştir.

Öte yandan, katliamın gerçekleştiği andan bugüne kadar devletin; katliama, katliam mağdurlarına, anma etkinliklerine ve 10 Ekim Ankara Katliamının kamuoyunda gündemde tutulmasına karşı sergilediği tutum, yukarıda belirtilen hukuki süreçlerin bir yansıması olmuştur. Katliamın 10. yılına girerken sonuçlanan davalarda, Katliamın 1. ve 7. yıldönümlerine katılmak isterken polis müdahalesine maruz kalan ve haklarında dava açılan kişilere verilen mahkûmiyet kararları, devletin —yargı da dâhil olmak üzere— baskı aygıtları aracılığıyla katliam mağdurlarına yönelik tutumunun değişmediğini göstermektedir. Bu nedenle 10 yıl içerisinde katliam mağdurlarının ve 10 Ekim Katliamını unutturmayanların yaşadıklarına dair bir çalışmanın, bu konuda devletin tutumunun anlaşılması bakımından oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz

Bu raporun ilk bölümü, Katliamda hayatını kaybedenlerin aileleri ile yaralananlar adına, idarenin kusur sorumluluğuna dayanarak İçişleri Bakanlığı’na karşı açılan maddi ve manevi tazminat davalarını ele almaktadır. Bu bölüm, hakikatin idari yargı yolu ile tanınması, kayıt altına alınması ve onarım süreçlerinin işletilmesi amacıyla yürütülen idari davaların on yıllık seyrini açıklamaktadır. İkinci bölüm ise 10 Ekim mücadelesini yürütenlere karşı yargının ablukasına ilişkin bilançoyu ortaya koymayı hedeflemektedir.

I. 10. YILINDA 10 EKİM ANKARA KATLİAMINA İLİŞKİN İDARİ DAVALAR

İçişleri Bakanlığının, Ankara Valiliğinin Hizmet Kusurunun Örtülmesi Süreci

1. İdari yargı, devletin kusur sorumluluğunun ortaya çıkmasına olanak sağlayacak etkili bir başvuru yolu olmamıştır. Katliamın gerçekleşmesinde kamu görevlilerinin sorumluluğuna dair etkili bir adli/idari soruşturma yürütülmemesi, kamu görevlilerine ilişkin şikayetlerde izlenen sistematik cezasızlık politikası idari yargıda kusur sorumluluğunun açığa çıkmasını engellemeye hizmet etmiştir. İlgili bölümlerde açıklandığı üzere bugüne kadar somut verilere dayanarak katliam mağdurları adına kamu görevlileriyle ilgili yapılmış şikayetlerin hepsinin neredeyse hiç inceleme yapılmadan takipsizlikle sonuçlanması, Mülkiye Müfettişleri raporundaki somut tespitlerin yok sayılması idari yargı kararlarına da yansımıştır. İdari yargıda açılan davalarda sadece Ankara 12. İdare Mahkemesinin idarenin hizmet kusuru olduğuna dair değerlendirmesi olmuştur. Bu kararları kaldıran Ankara BİM 10. İdari Dava Dairesi 23.01.2019 tarihli 2018/1567 E. 2019/66 K. Sayılı kararında “Öte yandan, dava dosyasında Ankara Tren Garı patlaması ile ilgili olarak hiçbir emniyet mensubunun görevini ihmal etmesinden veya kötüye kullanmasından dolayı adli veya idari soruşturma nedeniyle ceza aldığına veya dava açıldığına dair bir bilgi ve belgenin de bulunmadığı görülmüştür.” değerlendirmesine yer vermiştir. Anayasa Mahkemesinin 10 Ekim Ankara Katliamına ilişkin tazminat davalarında verdiği ihlal kararları üzerine yapılan yeniden yargılamalarda da Mahkemelerce idarenin hizmet kusuru bulunmadığına dair yapılan değerlendirmenin bir gerekçesi de kamu görevlileriyle ilgili açılmış dava, verilmiş adli veya idari ceza olmamasıdır. İdari yargı da kusur sorumluluğuna ilişkin iddiaları araştırmamış, idarenin ağır hizmet kusurunu ortaya çıkaracak bilgilerin neredeyse tamamının davalı idarenin elinde olduğu gerçeği yok sayılmış, kusur sorumluluğunu tespiti yarayacak belge ve bilgi talep etmemiş, idarenin yanıtlarını esas alarak karar vermiştir. Adli yargı, idari yargı ve siyasi pratikler birbiriyle tam uyumlu şekilde cezasızlık ve sorumsuzluğa hizmet etmiştir.

2. Aileler ve yaralılar adına idari yargıda açılan davalarda idarenin tazminat sorumluluğu hizmet kusuruna dayandırılmış, idarenin katliamın gerçekleşmesinde ağır hizmet kusuru bulunduğu katliam öncesi, katliam anı ve katliam sonrasına ilişkin olarak ayrı ayrı delillerle açıklanmış, alınması gereken tedbirlere dair örnek veriler sunulmuştur. İdare Mahkemeleri delillerle ortaya konulan kusur sorumluluğu iddialarıyla ilgili hiçbir değerlendirme yapmadan açılan davaları 5233 sayılı yasa ve sosyal risk ilkesi kapsamında değerlendirmiştir.

3. Kusur sorumluluğu, kusursuz sorumluluk, sosyal risk ilkesinin kusursuz sorumluluk kapsamında da değerlendirilebileceği gibi hukuki pek çok farklı değerlendirme yapılabilecek olmasına rağmen mahkemelerce matbu şekilde 5233 sayılı kanun ve sosyal risk ilkesi açıklanmış, kusur sorumluluğu yönünden herhangi bir iddia yokmuşçasına, kusur sorumluluğu yönünden bir değerlendirme yapılmadan gerekçesiz olarak idareler sosyal risk ilkesi kapsamında tazminattan sorumlu tutulmuştur. Birkaç kararda, parantez içinde, idarenin kusur sorumluluğu bulunmadığı tespitine yer verilmiştir.

4. Mahkemelerce dosyalara sunulan deliller hiç değerlendirilmemiş, toplanması gereken deliller toplanmamış, dilekçelerde yer verilen deliller kimi mahkemelerce idareden talep edilmesine rağmen bu belge/delillerle ilgili kararlarda bir değerlendirmeye yer verilmemiş, resen delil araştırması yoluna gidilmemiş, kurulan ara kararlar maddi ve manevi tazminat miktarını tespiti

yönelik, yaralının/ölen kişinin gelir durumu, yaralının engel durumunu tespiti yönelik ara kararlar olmuştur.

5. Birden fazla mahkemece, onlarca hakimin ayrıksı görüş dahi olmadan, gerekçesiz şekilde karar vermesinin gerekçesini “hukuki” olarak nitelendirebilmek mümkün değildir.

6. Bu aşamada Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin ayrıksı kararlarına da değinmek gerekmektedir. Tespit edilebildiği kadarıyla Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin kusur sorumluluğuna ilişkin ayrıksı kararları bulunmaktadır. Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin gerekçede oyçokluğu ile verilen kararlarında Mülkiye Müfettişleri raporunda yer verilen tespitler ve başvuru sahiplerinin iddiaları değerlendirilerek idarenin hizmet kusuru olduğuna karar verilmiştir. Bu kararlar aşağıda ayrıca açıklanacağı üzere istinaf incelemesinde “düzeltilmiş”, heyet bileşimindeki değişiklik sonrası, kusur sorumluluğunun azlık oyu olarak yer aldığı kararlar verilmiştir.

7. Sosyal risk ilkesi kapsamında verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvuruları üzerine bölge idare mahkemelerince verilen kararlarda, başvuru sahiplerinin istinaf gerekçesi arasında kusur değerlendirmesinin yapılmamış olması bulunmuyormuş gibi, kusur sorumluluğu yönünden herhangi bir değerlendirme yapılmadan istinaf başvuruları gerekçe yönünden reddedilmiştir.

8. İstinaf incelemesinde Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin kusur sorumluluğuna ilişkin kararları, dosya kapsamındaki aynı Mülkiye Müfettişleri raporundaki veriler idarenin kusursuz olduğu değerlendirilmesine gerekçe yapılarak, yani gerekçesiz şekilde, kaldırılmış ve kararlar tek tipleştirilmiştir.

9. Tazminat davalarının bir kısmı miktar bakımından istinaf aşamasında kesinleşirken, bir kısım davada temyiz kanun yoluna başvurulmuş ve temyiz aşamasında kusur sorumluluğuna ilişkin iddiaların değerlendirilmesi talep edilmiştir.

10. Danıştay 10. Dairesi, aynı olaya ilişkin temyiz dosyalarını birlikte incelemiştir. Katliam öncesi alınan tedbirlerin birlikte değerlendirilmesi mümkün olmakla birlikte, kimyasal gazla alana yapılan müdahale acil tedbirlere erişip erişemem noktasında toplu değerlendirme yapılması mümkün değilken Danıştay bu değerlendirmeyi de tüm davacılar açısından ortak yapmıştır. Özellikle idarenin miting öncesinde acil sağlık hizmetlerini ve diğer acil müdahale tedbirlerini gereği gibi planlanmaması ile başlayan; katliam anından hemen sonra sağlık hizmetlerinin yetersizliği, alanın boşaltılması gibi acil müdahalelerde yaşanan sorunlar, polislin kimyasal gaz kullanımını da içeren müdahalesine uzanan sorumluluğuna ilişkin kusur/illiyet bağı değerlendirmesinin her bir başvuru sahibi açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği açıktır.

11. Nitekim yaralılara ilişkin açılan davaların bir kısmında kimi başvuru sahipleri sağlık hizmetlerine erişemediklerini, kendi olanaklarıyla hastaneye başvurdıklarını, kimyasal gaz kullanımında doğrudan etkilendiklerini belirterek delillendirmiş, hayatını kaybedenlerin yakınları adına yapılan başvurularda da ölümle acil hizmetlere erişilememesi ve kimyasal gaz kullanımı arasında nedensellik bağı olduğu belirtilmiştir. Bu durumda Danıştay’ın tüm dosyalara ilişkin ayrı ayrı değerlendirme yapmaması bu iddiaların incelenmemesi anlamına gelmiştir.

12. Danıştay kararında temyiz aşamasında başvuru sahiplerinin hizmet kusuruna ilişkin iddiaları devam ettiğinden bu iddialar yönünden değerlendirme yapılacağı, sürecin olay öncesi, olay anı

ve olay sonrası olarak değerlendirileceği belirtilmiştir. Ancak bu değerlendirmede davacıların iddialarına veya somut delillerine değinilmemiştir. Davacılar İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliğinin kusuru var derken, Danıştay Bakanlık ve Valiliğin verilerini esas alabilmiştir.

Danıştay kararı belli başlıklarda değerlendirilecek olursa:

- Danıştay kararında Ankara 12. İdare Mahkemesi'nin Mülkiye Müfettişleri Raporunda yer verilen ihbarlara dayanarak idarenin kusur sorumluluğu bulunduğu dair tespitinin "... istihbari bilginin somut, açık bir bilgi içermediği, zaman ve kişi yönünden de bilgi bulunmadığı, bu nedenle bu bilgiyi olaya ilişkin bir istihbarat olarak kabul etmenin mümkün olmadığı" belirtilerek idarenin hizmet kusuru bulunmadığı değerlendirilmiştir. Yine Danıştay kararında İçişleri Bakanlığı'nın verileri ile görevlendirilen polis sayısına, son 10 yıldır mitinglerde açık hava toplantılarında toplanma yerinde genel aramanın yapılmadığı bilgisine idarelerin kusur sorumluluğunun bulunmadığı değerlendirmesinin gerekçesi olmuştur.

Oysa miting öncesinde idareye gelen ihbarlar bakımından değerlendirme yapılırken bu ihbarların doğrudan 10 Ekim Mitingine saldırı yapılacağı bilgisi içermese de İŞİD'in Suroç ve Diyarbakır'da iki Katliam gerçekleştirdiği bir süreçte yapıldığı değerlendirilmeli ve alınan tedbirler "olağan" dönemlerde alınan tedbirlerle kıyaslanmamalı gelişen olağanüstü süreçte idarenin alabileceği makul tedbirler bakımından değerlendirme yapılmalıdır. Emniyet, istihbarat raporlarında İŞİD'in HDP ve sol çevreleri hedef aldığına ilişkin çok sayıda bilgi bulunmaktadır. 10 Ekim mitingine en önemli katılım çağrısı mitingden 10 gün önce HDP Eş başkanı Selahattin Demirtaş'tan gelmiş ve HDP'nin illerdeki teşkilatları da miting için çalışmalar yapmış, miting öncesi otobüsler kaldırmıştır. Yine CHP bu mitinge destek vererek katılacağını bildirmiştir. Mitinge her iki partiden çok sayıda milletvekilinin katılacağı bilinmektedir. Böyle bir durumda olağanın dışında tedbir alınması gerektiği de açıktır. Ancak 10 Ekim mitingi öncesi olağan tedbirler dahi alınmamıştır. Dava dilekçelerinde mitingin nasıl bir siyasal ortamda gerçekleştiğine dair ayrıntılı bilgiye yer verilmiş ve Mülkiye Müfettişleri Raporunda yer alan bilgiler kapsamında alınabilecekken alınmayan tedbirlere belirtilmiştir.

- Danıştay kararında "başvurucuların miting esnasında güvenlik tedbirleri yönünden davalı idarenin/idarelerin diğer mitinglerde yapmış oldukları rutin uygulamaları yapmadıkları, olay yerinde yeterli personel bulunmadığı, toplanma alanı olan gar alanına girişte üst aramalarının yapılmadığı, şehre girişte araçların aranmadığı, kontrol edilmediği yolundaki iddialar hakkında" denilerek yine değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirme bölümünde Ankara Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü tarafından dosyaya yığılan bir takım sayısal verilerden bahisle gerekli önlemlerin alındığı, Katliamın kısa sürede gerçekleştiği gibi gerekçelerle bu anlamda da hizmet kusuru bulunmadığı belirtilmiştir.

Oysa dosya kapsamındaki dilekçelerde ihbarlara rağmen gerekli tedbirlerin alınmaması, alınan tedbirlerin uygulanmaması, güvenlik tedbirlerindeki eksiklikler belirtilmekle birlikte 10 Ekim mitinginden önce 17.09.2015 tarihinde, yine Ankara'da yapılan ve hükümetin desteklediği "Teröre Karşı Kardeşlik Mitingi" adı altında yapılan mitingde alınan tedbirlerle kıyaslama yapılmıştır.

17.09.2015 tarihinde "Teröre Karşı Kardeşlik Mitingi" adı altında yapılan mitingde katılımın daha düşük olması ve hafta içi çalışma günü olmasına karşılık, toplanma alanında olağanüstü güvenlik tedbirleri alınmış, toplanma alanına gelen kişiler yedi ayrı noktada oluşturulan arama noktalarından geçerek toplanma alanında bir araya gelmiş ve buradan miting alanına

yürümüşlerdir. Bu örnek davalı dairenin yaşam hakkını korumak istediğinde alması gereken önlemlere örnek oluşturmaktadır. 10 Ekim mitinginde güvenlik görevlilerinin, alınan tedbirlerin olağan ve yeterli olduğu savunması gerçek olgularla yalanlanmış olup, bu nedenle birçok bilgiye ulaşamayan müfettiş tarafından dahi, bu savunmalara itibar edilmemiştir. Danıştay'ın yaptığı değerlendirmenin maddi verilere dayandığını ve hukuki olduğunu söylemek mümkün değildir.

- Danıştay kararında 10 yıllık uygulamada toplanma alanında genel arama yapılmadığı belirtilmiştir. 10 yıllık siyasal süreç bilinmektedir ki 7 Haziran seçim sürecinde tamamıyla değişmiştir. 7 Haziran 2015 öncesi HDP mitingine yönelik saldırı gerçekleşmiş, sonrasında da Suruç'ta katliam gerçekleşmiştir. Teröre Karşı Kardeşlik Mitinginde bu koşullara göre tedbirler alınmıştır. Gelişen siyasal sürece ve tehditlere uygun tedbirleri almayan davalı idarenin Katliamın gerçekleşmesinde kusur sorumluluğu bulunmaktadır.

- Ankara 12. İdare Mahkemesi'nin kusur sorumluluğu tespiti yaptığı kimi kararlarında ihbarların gerekli birimlere iletilmemesine ilişkin değerlendirme yaparken "yakın zamanda benzer terör olayları yaşandığı ve terör güvenlik gibi konularda eğitimi olmayan kişilerce dahi olası bir terör eylemi korkusuyla yakınlarının kalabalık yerlerden uzak durulması konusunda uyarıldığı, yaygın şekilde terör saldırısı beklentisi olan bir dönemde" ifadesiyle dönemin özelliğine yer vermiş ve idarenin "rutin uygulamadan dahi ayrıldığı" bilgisini değerlendirmiştir. Aynı durum alınması gereken tedbirlere de ilişkindir.

- Danıştay kararında kusur değerlendirmesi ile ilgili olarak "olay sonrasında sağlık hizmetlerinin geç ulaşması, emniyet mensuplarının gaz ve diğer şekillerdeki müdahaleleri, Türk Tabipleri Birliği Raporunun ve avukatlarının olay yeri tespit tutanaklarının değerlendirilmemesi yönündeki iddialara ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır. Danıştay 10. Daire'nin bu başlıktaki değerlendirmesi de dosyaya sunulan ve TTB'nin raporunda yer verilen Sağlık Bakanlığı verileri yok sayılarak yapılmıştır. Danıştay TTB raporunun ve avukatların tutanaklarının tarafsız görüş olarak dikkate alınamayacağını belirtmiştir.

Danıştay'ın rapor içeriğine girmeden TTB'nin tarafsız olmadığını değerlendirmesi yaparak raporlardaki bilgileri yok sayması yaşam hakkının usul boyutuyla ihlal edildiğini göstermektedir. Danıştay kararının gerekçesi yapılan verilerin tamamı İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliği verileridir. Danıştay, başvuruçuların kusurlu olduğunu belirttiği davalıların verilerini, aksi ortaya konmuş olmasına rağmen "tarafsız" veri saymış ve kararına gerekçe yapmıştır.

Danıştay değerlendirmesinin aksine TTB ve Avukatlar tarafından düzenlenen raporlar gözlem ve mesleki bilgiye dayanmaktadır. Bu hususlar dilekçelerde ayrıca açıklanmıştır.

Ayrıca Danıştay kararına ilişkin açıklamanın girişinde açıklandığı üzere her bir başvuruçuyu açısından sağlık tedbirlerinin ve polis müdahalesinin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekirken toplu bir değerlendirme yapılmıştır.

- Danıştay 10. Dairesi temel olarak kusur sorumluluğuna dair iddiaları idarenin beyanları doğrultusunda değerlendirip idarenin kusur sorumluluğu olmadığı kararını verirken idarenin kusursuz sorumluluğu da bulunmadığını belirtmiştir. Oysa Danıştay tarafından dosyadaki veriler kusursuz sorumluluk ölçülerine göre değerlendirilmemiştir. Kararda illiyet bağına ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır. Danıştay'ın kusursuz sorumluluğa ilişkin yerleşik kararları doğrultusunda bir değerlendirme yapılacak olsaydı, başvuruçular tarafından idarenin

ağır hizmet kusuru olduğu verilerle ortaya konulmuş olmakla birlikte, kusursuz sorumluluk dahi olmadığı değerlendirilmesini yapabilmek mümkün değildir. Danıştay'ın açıklama gereği duymadan yaptığı bu değerlendirmenin idarenin herhangi bir düzeyde kusurunun yok sayılmasına yönelik çabanın ürünü olduğu, aynı zamanda davacıların gerçek maddi ve manevi zararının tazmininin önüne geçmenin zorunlu yolu olarak görüldüğünü değerlendirmekteyiz.

- Danıştay 10. Dairesinin hizmet kusuru iddiaları yönünden yaptığı değerlendirmeye ilişkin değerlendirilmesi gereken bir başka husus idarenin ağır hizmet kusurunu ortaya çıkaracak bilgilerin neredeyse tamamının davalı idarenin elinde olduğu gerçeğidir. Adli yargıda Katliamın gerçekleşmesiyle ilgili etkili bir soruşturmanın yürütülmemesi, kamu görevlilerine ilişkin şikayetlerde izlenen sistematik cezasızlık politikası kusur sorumluluğunun açığa çıkmasını engellemeye hizmet etmektedir. Bugüne kadar somut verilerle katliam mağdurları adına kamu görevlileriyle ilgili yapılmış şikayetlerin hepsi, neredeyse hiç inceleme yapılmadan takipsizlikle sonuçlanmıştır. İdarenin hizmet kusurunu ortaya koyan Mülkiye Müfettişleri raporunda dahi eksik bilgi ile kusur tespiti yapılmıştır. Raporda kapsam dışı bırakılan konulara yer verilmiştir. İdari yargıda açılan tazminat davalarında da mahkemeler toptancı bir yaklaşım benimsemiş, idarenin hizmet kusur iddialarını araştırma yönünde bir yargılama yürütülmemiş, idarenin hizmet kusurunu ortaya koyabilecek, mülkiye müfettişleri raporunda “kapsam dışı” bırakılan konularla ilgili dosyalarda bilgi bulunmasına rağmen araştırma yapmamıştır.

-Kusur tespitine ilişkin değerlendirmenin gereği gibi yapılmamış olması, Katliamda idarenin sorumluluğunun sosyal risk ilkesi kapsamında değerlendirilmesi katliam mağdurlarının gerçek zararının karşılanmasını da engellemektedir. Bu durum Danıştay kararındaki muhalefet şerhine de yansımıştır.

Danıştay'ın kusur değerlendirmesi yaptığı kararlarında bir terör eylemi sonucunda zarar gören davacıların zararlarının sosyal risk” ilkesi gereğince ve “5233 sayılı kanun” kapsamında giderilmesine ilişkin tespitle birlikte maddi tazminatın genel esaslara göre hesaplandığı kararlarla ilgili davacılar aleyhine bozma kararları verilmiştir. Maddi tazminat süreci değerlendirmesi ayrı bir başlık atında yapılacağından öncelikle kusur değerlendirmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi ve AİHM sürecinden devam edilecektir.

13. Danıştay kararıyla 10 Ekim Katliamına ilişkin idarenin tazminat sorumluluğunun sosyal risk ilkesine dayandırılması kesinleşmiştir.

Danıştay değerlendirmesi sonrasında ‘Yaşam Hakkını Koruma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmediğine’ İlişkin Bireysel Başvurularda Anayasa Mahkemesi ihlal kararı vermemiştir. Kusur sorumluluğu yönünden tek cümle değerlendirme içermeyen kararlar üzerine Anayasa Mahkemesi hak ihlali kararları vermiştir

14. İdari Yargılama Usulü Kanununda istinaf ve temyiz kanun yoluna başvuru için parasal sınır bulunmaktadır. Davaların bir kısmı için, istinaf dairesi kararları, miktar yönünden kesin karar olmuştur. Kesinleşen kararlar yönünden kimi davacılar özellikle idarenin kusur sorumluluğu yönünden gerekli incelemenin yapılmamış olması nedeniyle başta yaşam hakkı ihlali olmak üzere ihlal iddialarının incelenmesi ve ihlalin giderilmesi için yeniden yargılamaya karar verilmesi talebiyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

Bu başvurular üzerine: Anayasa Mahkemesi Hasan Kılıç (*Başvuru Numarası: 2018/22085, K.T: 27.01.2021*), Hüseyin Uzunyayla (*Başvuru Numarası: 2018/31464, K.T: 15.06.2021*), İbrahim Kanbal (*Başvuru Numarası: 2019/6690, K.T: 16.03.2022*) başvurularına ilişkin

kararlarında yaşam hakkının usul boyutuyla ihlal edildiğine ve ihlalin ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi Celaleddin Çakmak (Başvuru Numarası: 2018/22072, K.T: 11.03.2021), Ali Hıdır Tekin (Başvuru Numarası: 2018/35243, K.T: 15.09.2021), Abdul Kadir Ünlü (Başvuru Numarası: 2018/33200, K.T: 15.09.2021), Zilan Gül (Başvuru Numarası: 2018/36804, K.T:06.10.2021), Mehmet Elmascan (Başvuru Numarası: 2019/5448, K.T: 23.11.2021), Süheyla Kırmacı (Başvuru Numarası: 2019/2008, K.T: 28.12.2021), Üset Ateş (Başvuru Numarası: 2019/1176, K.T: 02.02.2022) başvurularında yaşam hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının (Anayasa 40. Madde) ihlal edildiğine ve ihlalin ortadan kaldırılması için kararın yeniden yargılama yapılmak üzere mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesinin 10 Ekim Ankara Katliamı tam yargı davalarından istinaf aşamasında kesinleşenlerle ilgili yapılan başvurularda başkaca ihlal kararları da bulunmaktadır.

Danıştay’ın idarelerin savunmalarını esas alarak yaptığı değerlendirme üzerine Anayasa Mahkemesi yaşam hakkı ihlali iddialarında kabul edilemezlik kararı vermeye başlamıştır

15. Danıştay’ın davacıların kusur iddialarının devam etmesi üzerine yaptığı değerlendirme sonrası Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin bir karar bilgimiz dahilindedir. Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm Pınar Alkan (Başvuru Numarası: 2021/32238) 15.04.2025 tarihli kararında Danıştay’ın kusur değerlendirmesini yeterli görerek yaşam hakkının maddi ve usul boyutuyla ihlal edilmediğine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi’nin de yaşam hakkı ihlali iddialarına bir son vermek istediği anlaşılmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 10 Ekim Katliamına ilişkin

“Yaşam Hakkı İhlal Edilmemiştir” Kararı

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 10 Ekim Ankara Katliamında hafif yaralanan ve manevi tazminat talepli dava açan bir başvuruyla ilgili kararı bulunmaktadır. AİHM’in 9 Temmuz 2024 tarihli Selçuk/Türkiye Kararı (Başvuru No. 23093/20) manevi tazminat davası istinaf aşamasında kesinleşen başvurunun, idarenin kusur sorumluluğuna ilişkin iddialarının incelenmemesi üzerine “yaşam hakkı” ihlali iddiasıyla Anayasa mahkemesine yapmış olduğu bireysel başvurunun “açıkça dayanaktan yoksun” olarak değerlendirilerek “kabul edilemezlik kararı verilmesi üzerine AİHM’e yaptığı başvuruya ilişkindir. AİHM başvuruyu Danıştay’ın 15 Aralık 2020 tarihli kararının (kusur değerlendirmesi yapılan kararlarının) ardından karara bağlamıştır. AİHM Danıştay değerlendirmesini esas alarak Sözleşme’nin 2. maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Selçuk/Türkiye kararı Türkiye’deki siyasi sürece yön veren bir siyasi katliamlar zincirinin parçası olan ve devletin sorumluluğunun sabit delillerle ortaya konduğu bir başvuruda verilmiş siyasi bir karardır.

Katliam Mağdurlarının Gerçek Zararlarının Karşılanmaması ile Devam Eden Ayrımcılık ve İhlaller

17. İdarelerin sosyal risk ilkesi kapsamında tazminat sorumlu olduğu tespitinden sonra ikinci ana uyuşmazlık davacıların maddi zararların genel esaslara göre mi tazmin edileceği 5233 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelik kapsamında mı hesaplanıp tazmin edileceğine ilişkin olmuştur. İdare mahkemeleri idarenin tazminat sorumluluğunu sosyal risk ilkesine dayandırmakla birlikte 5233 sayılı yasa kapsamda başvuru yapmayan davacıların zararlarını genel esaslara göre

hesaplayarak gerçek zararın tazminine karar vermiştir. Bu kararlar istinaf incelemesinden de geçmiştir. Kimi dosyalarda verilen kararlar, miktarları bakımından temyiz yolu kapalı olduğu için bu aşamada kesinleşmiştir. Temyiz yolu açık dosyalarda Danıştay maddi zararın sosyal risk ilkesi kapsamında 5233 sayılı yasada belirlenen usulde tazmini gerektiğine dair karar vermiştir. Bölge İdare Mahkemelerinin kararlarında direnmeleri üzerine uyuşmazlık Danıştay İdari Dava Dairelerine taşınmıştır. Danıştay İdari Dava daireleri Kurulunun temyiz incelemesi sonucunda verdiği kararlar davacıların maddi zararının 5233 sayılı yasa kapsamında hesaplanması yönünde içtihat oluşmuştur.

İdari yargı önündeki davalar açısından maddi tazminat kararları yönünden de bir bütün olarak sonuçları itibarıyla ayrıksı bir uygulama yaşamadığından bir kısım örnek üzerinden bu başlıkta değerlendirme yapılmaktadır.

Uyuşmazlığa İlişkin Yasal Düzenleme Hükümleri

18. 10 Ekim Ankara Katliamında yaralanan başvuru maddi ve manevi zararının genel esaslara göre hesaplanması için idari yargıda dava açmıştır. İdari yargıda açılan davalarda idarenin kusur sorumluluğuna dayanılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 125. Maddesine göre “idare kendi eylem ve işlemlerden doğan zararları ödemekle yükümlüdür”. İdarî Yargılama Usulü Kanunu idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açma usulünü düzenlemiştir.

5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun ise Olağanüstü hal bölge valilerinin işlemlerine karşı yargı yolunun 2003 yılına kadar kapalı olması karşısında AİHM’in önüne gelen başvuru sayısının artmasıyla birlikte 27.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun Terörle Mücadele Kanunu’nun 1 inci, 3’üncü ve 4’üncü maddeleri kapsamına giren eylemler veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin maddî zararlarının sulhen karşılanması hakkındaki esas ve usullere ilişkin hükümleri kapsamaktadır.

Bir terör eylemi söz konusu olduğunda 5233 sayılı Kanun’un zorunlu başvuru yolu olacağı, İYUK 13’de öngörülen başvuru yolunun uygulanamayacağına dair yasal bir düzenleme 5233 sayılı Kanunda olmadığı gibi 2577 sayılı kanunda da bulunmamaktadır.

10 Ekim Ankara Katliamında Maddi Zararı Oluşan Yurttaşların zararının 5233 sayılı Kanun Kapsamında Hesaplamasına Dair İctihadın Oluşumu

19. 10 Ekim Ankara Katliamında maddi ve manevi zararı oluşanlar, zararlarının tazmini için genel esaslara göre İçişleri Bakanlığı’na yaptıkları başvurulara yanıt verilmemesi üzerine davalarını açmıştır. İlk derece yargılamasında, ilk bölümde açıklandığı üzere mahkemeler kusur tespiti yönünden herhangi bir inceleme yapmazken, yaralanmalara veya ölüme bağlı olarak maddi zararın tespiti amacıyla işlemler yürütülmüştür. Destekten yoksun kalma, işgücü kaybı gibi zararlar tespit edilmiştir. Mahkemeler ilk bölümde açıklandığı üzere davacıların kusur sorumluluğuna yönelik iddialarını değerlendirmeden eylemi “terör” eylemi olarak nitelendirmiş ve idarenin tazminat sorumluluğunu “sosyal risk” ilkesi kapsamında belirlemiştir. 5233 sayılı yasa kapsamında başvuruları olmayan davacıların maddi zararları bilirkişi raporları doğrultusunda hüküm altına alınmıştır. Manevi tazminat talepleri yönünden ise, manevi tazminat 5233 sayılı yasa kapsamında düzenlenmemiş olmakla birlikte yasanın manevi tazminat talebine engel olamayacağına dair Anayasa Mahkemesi kararı ve Danıştay kararları

doğrultusunda manevi tazminatlara hükmedilmiştir. Manevi tazminatlar çok düşük miktarlarda belirlenmiştir.

20. Davacılar ilk derece kararlarına karşı, kusur değerlendirmesi, varsa maddi tazminat yönünden itirazları ve manevi tazminat miktarları yönünden istinaf kanun yoluna başvurmuşlardır. Bölge İdare Mahkemeleri maddi tazminatlar yönünden hesap hataları varsa kimi düzeltmelere gitmiş, ancak maddi tazminatın 5233 sayılı yasa kapsamında belirleneceğine dair herhangi bir hüküm kurmamıştır. Manevi tazminat miktarları genelde ilk derece mahkemelerine göre düşürülmüştür.

21. Miktar bakımından istinaf aşamasında kesinleşmeyen davalarda davacılar Danıştay’a temyiz başvurusunda bulunarak kusur sorumluluğu yönünden itirazlarıyla birlikte, varsa maddi tazminat miktarına ilişkin itirazları ve manevi tazminat miktarına ilişkin itirazlarını ileri sürmüşlerdir.

22. Danıştay 10. Dairesi Katliamı “terör” eylemi olarak değerlendirilip idarenin sorumluluğunun “sosyal risk” ilkesi kapsamında belirlenmesinin ardından maddi tazminatın da 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre hesaplanması gerektiğine karar vermiştir. Bu kararla birlikte Bölge İdare Mahkemesi kararlarını maddi tazminat yönünden davacılar aleyhine bozmuştur. Davacıların genel esaslara göre hesaplanan gerçek zararı ile 5233 sayılı yasa ve ilgili yönetmelik uyarınca hesaplanan tazminat miktarı arasında bir uçurum bulunmaktadır.

Danıştay manevi tazminat yönünden ölümlerde anne, baba ve kardeşler için standart bir tazminat miktarı ve yaralanmalar için standart bir miktar oluşturmak üzere kendi belirlemiş olduğu “emsaller” üzerinden lehe veya aleyhe bozma kararları verilmiştir.

23. Danıştay 10. Dairesinin ilk kararlarında Danıştay tetkik hakiminin ve bir üyenin başvurucular lehine görüşü olmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi “*Bu dosyalarda maddi tazminat hesaplamasında; sosyal risk ilkesine uygun olarak tazminat ve sorumluluk dengesi sağlanması açısından hesabın % 50’sinin kabul edilmesinin hem davacı ve davalı yönünden adil, hem de hukuki gerekçeyle uygun bir çözüm olduğu düşünülmektedir.*” görüşünü bildirmiştir. Maddi zararın %50’sinin karşılanmasını önermiştir.

Yine bir üyenin karşı oyunda: “*Danıştay içtihatlarında sosyal risk ilkesi kusursuz sorumluluk kapsamı dışında değerlendirilmekte ise de bunun tazmine konu olayın idare ile olan illiyet bağına göre yapılan kategorik bir sınıflandırma olduğu, öğretide ise sosyal risk ilkesine esasen idarenin kusurunun olmadığı sorumluluk türleri arasında yer verildiği görülmekte olup, yukarıda tanımlanan “kamusal sosyal güven/güvenlik ilkesi” nin de idarenin terör olaylarına bağlı tazmin sorumluluğunda kusursuz sorumluluk kapsamında, yasada öngörülen hesaplama yöntemlerine göre tazminat tutarlarının belirlendiği sosyal risk ilkesinden ayrılarak gerçek zarar tutarının karşılanmasını gerektiren bir ilke olarak uygulanması gereği bulunmaktadır.*” değerlendirmesiyle gerçek zararın karşılanması gerektiği belirtilmiştir.

24. Danıştay’ın bozma kararları üzerine Bölge İdare Mahkemeleri ilk olarak maddi tazminat yönünden direnme kararları verebilmiştir. Sulh yoluna başvurmayan davacıların gerçek zararlarının karşılanması gerektiği yönünde direnme kararlarına karşı davalı idarelerin temyiz

başvurusunda bulunması üzerine uyuşmazlık Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna taşınmıştır.

25. Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna taşınan dosyalar Danıştay Tetkik Hakimlerinin görüşünün aksi yönünde ve 6 oya karşı 7 oyla davacılar aleyhine sonuçlanmıştır.

Danıştay İdare Dava Daireleri Kurulu karar gerekçesinde “5233 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra meydana gelen ve idarenin hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluğunun bulunmadığı terör olaylarının, anılan Kanun kapsamında değerlendirilmesi ve maddi zararlara ilişkin tazminat miktarlarının da 5233 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Yönetmeliği'nin 21. maddesi uyarınca belirlenmesi gerekmektedir.” Değerlendirmesi yer almaktadır. Kararlarda Danıştay'ın kusur değerlendirmesi tekrar edilmiştir. İş bu başvurunun esasını oluşturmadığı için ayrıca değerlendirilmeyecektir.

26. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararı Danıştay'ın bozma kararında olduğu gibi bir hukuki çerçeveye oturmamaktadır. Karar gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin 5233 sayılı yasaya ilişkin somut norm denetimi kararına yer verilerek "sulh yoluyla ödenecek tazminat miktarının kanun koyucu tarafından yasayla belirlenmesinin de Anayasa ile güvence altına alınan sorumluluk hukukunun temel ilkelerine aykırılık oluşturmayacağı" belirtilmiştir. Oysa davacılar “sulh” yoluna başvurmamış ve zararlarının genel esaslara göre tazminini talep etmiştir.

5233 sayılı yasa kapsamında başvuru yapmayan davacılar uzun yargılama süresi içerisinde maddi ve manevi zararlarının giderilmesi için bir çaba içerisinde olmuştur. Yargılamaların maddi ve manevi külfetine katlanmıştır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun maddi tazminat hesap yöntemine ilişkin uyuşmazlığı kesin olarak sonuçlandıran kararı geçmiş içtihatlarından farklılaşmaktadır. Ekte emsal iki farklı içtihat sunulmaktadır.

Danıştay idari dava daireleri kurulu yerleşik içtihadını herhangi bir gerekçe göstermeden değiştirmiştir. Karar gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin yargılamada temel alınması gereken somut norm denetimi ve bireysel başvuruya konu kararları açık lafzına “çarpıtılmış” veya rağmen yok saymıştır.

Karşı oy yazılarında ayrıntılı hukuki açıklamalarla birlikte Anayasa Mahkemesinin Adnan Ceylan kararına yer verilmesine rağmen maddi zararın 5233 sayılı yasa kapsamında hesaplanması gerektiğine dair kararın hukuki bir karar olduğunu söylemek mümkün değildir.

27. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararı ile direnme kararı kaldırılan dosyalarda maddi tazminatlar 5233 sayılı yasa ve ilgili yönetmeliğe göre hesaplanmıştır. Bu süreçte istinaf dairlerinin “bekleme” kararı verdiği dosyalar veya henüz hüküm aşamasına gelen dosyalar Danıştay ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararı doğrultusunda sonuçlanmıştır.

28. Maddi tazminatların 5233 sayılı yasa kapsamında hesaplanarak kararlarının kesinleşmesi ve manevi tazminat miktarlarının davacıların taleplerinin çok altında miktarlarla kesinleşmesi üzerine Anayasa Mahkemesine bireysel başvurular yapılmıştır. Anayasa Mahkemesine yapılan başvurularda yaşam hakkı, adalete erişim hakkı, mahkemeye erişim ve gerekçeli karar hakkı, etkili başvuru hakkı, mülkiyet hakkı ihlali iddiaları ile ayrımcılık yasağı ihlali iddialarına yer verilmiştir. İhlallerin tespiti ile ihlalin giderilmesi için yeniden yargılama talep edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 10 Ekim Katliamına İlişkin Maddi tazminat Kararları Üzerine Yapılan Bireysel Başvurularda Verdiği Kararlar

29. Anayasa Mahkemesi maddi tazminat kararları üzerine yapılan bireysel başvurularda, başvurunun esasını oluşturan maddi tazminatın 5233 sayılı yasa kapsamında belirlenmesiyle adil yargılanma hakkı/mahkemeye erişim hakkı ihlali, mülkiyet hakkı, etkili başvuru hakkı ihlali ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin değerlendirme yapmamıştır. Başvuruları temel olarak “yaşam hakkı ihlali” boyutuyla “Pınar Alkan” kararını emsal göstererek karara bağlanmıştır. Ve ihlal iddiaları yönünden kabul edilemezlik kararı vermiştir.

30. Oysa Anayasa Mahkemesi’nin de tıpkı İdari dava daireleri Kurulu gibi daha önce benzer içerikte bir başvuruda vermiş olduğu ihlal kararı bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde bulunan İngiliz Konsoloslughuna 20/11/2003 tarihinde yapılan terör saldırısı sonucu meydana gelen patlamada ağır şekilde yaralanan başvuruçunun başvurusu ile ilgili ihlal kararı başvurmuz için emsal olup yargılama aşamalarında karara yer verilmiştir. Danıştay’ın kararında karşı oy yazısında da karara yer verilmektedir. (Adnan Ceylan kararı Başvuru Numarası: 2016/7302, Karar Tarihi: 8/9/2020, R.G. Tarih ve Sayı: 3/11/2020-31293). Kararda maddi tazminat hesabının 5233 sayılı yasaya göre yapılması Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında mahkemeye erişim hakkının ihlali olarak değerlendirilmiştir. Kararda:

"49. Anayasa Mahkemesinin anılan kararında belirtildiği üzere idarenin sorumluluk alanını daraltan veya idari eylemlere karşı yargı yolunu kapatan bir hüküm içermeyen 5233 sayılı Kanun, terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören kişilerin zararlarını en kısa süre içinde ve sulh yoluyla karşılanmasını ve bu suretle yargı yoluna gidilmeksizin uyuşmazlığın alternatif bir yöntemle çözümünü amaçlamaktadır. Buna karşın getirilen çözümü ve sulh teklifini kabul etmeyen ya da 5233 sayılı Kanun'la öngörülen alternatif yöntemle müracaat etmeyen başvuruçuların tazminat hukukunun genel ilkelerine göre dava açmalarına ve davaların tazminat hukukunun genel ilkelerine göre incelenmesine yönelik ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

50. Buna göre 5233 sayılı Kanun'un geçici maddelerinde yer alan ve açıkça belirtilen dönemler dışında meydana gelen terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle oluşan zararların tazmini isteminde mutlak olarak 5233 sayılı Kanun'da öngörülen usulün işletilmesi gerekmemektedir.

51. Somut başvuruda tazminat hukukunun genel prensiplerine göre açılan davada Mahkemece başvuruçunun sosyal risk ilkesi uyarınca tazmini gereken maddi ve manevi zararının bulunup bulunmadığı hususunda hiçbir değerlendirmede bulunulmamış, bu suretle başvuruçuyu açtığı davayı tazminat hukukunun genel hükümlerine göre inceletme imkânından mahrum bırakılmış ve bu durum başvuruçunun mahkemeye erişim hakkına ölçsüz bir müdahale oluşturmuştur.

52. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir." Tespitlerine yer verilmiştir. Başvuruçunun maddi zararı 5233 sayılı yasa kapsamında belirlenerek adil yargılanma hakkı kapsamında mahkemeye erişim hakkının ihlal edilmiştir." Değerlendirmesi yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesi 10 Ekim Ankara Katliamından kaynaklanan tazminat talepli davalarda ise başvuruları esas yönünden incelemeyen Adnan Ceylan kararının aksine “adil yargılanma hakkı/mahkemeye erişim hakkı” yönünden bir ihlal tespit etmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin Yaşam Hakkı İhlali Kararları Üzerine Yeniden Yargılama Süreçlerinin Değerlendirilmesi

Anayasa Mahkemesi’nin ihlal kararları üzerine Mahkemelerce yapılan yeniden yargılamalarda hızlıca, Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçesini karşılamayan kararlar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararları üzerine yeniden yargılamaya başlanmış ancak başvuru sahiplerine yeniden yargılama yapılmak üzere dosya kaydı yapıldığı bilgisi verilmemiş, beyanda bulunma olanağı sağlanmamış, aradan geçen sürede idarenin kusur sorumluluğuna ilişkin yeni bilgi ve belgelerin çıkmış olabileceği değerlendirilmemiş, bu konuda başvuru sahiplerine beyanda bulunma olanağı sağlanmadığı gibi resen araştırma ilkesi gereği araştırma yapılmadan dosyalarda karar verilmiştir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin ihlal kararlarıyla eş zamanlı danıştay tarafından tamamıyla İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliği savunmalarına dayanan bir” kusur değerlendirmesi” yapılmış ve idareler korunarak herhangi bir kusurları “bulunmadığı” tespit edilmiştir.

Danıştay kararı yeniden yapılan yargılamaların gerekçesine yerleşmiştir.

II. 10 EKİM ANKARA KATLİAMININ 10. YILINDA KATLİAMA ve MAĞDURLARA DEVLETİN BAKIŞI

10 EKİM 2015- KATLİAM GÜNÜNE DAİR:

Katliama ilişkin dava dosyası kapsamından ve görgü tanıklarının anlatımına göre toplanma yerinde miting katılımcılarını koruma amacıyla hiçbir güvenlik tedbiri alınmamıştır. Patlamanın hemen ardından ise ambulanslardan önce çevik kuvvet olay yerine gönderilmiş, ambulansların girişi polis tarafından engellenmiştir. Olay yerine müdahale eden güvenlik güçleri, olayın hemen ardından henüz bombaların ve olayın şokunu yaşamakta olan birbirine ve yaralıları yardım etmeye çalışan miting katılımcılarına saldırarak kitleyi dağıtmış, ölüm ve yaralanmaları artıracak, ilk yardımı yapılamaz hale getirecek ve aynı zamanda delilleri yok edecek şekilde tazyikli su ve gaz kullanmıştır. Güvenlik güçlerinin olay esnasında ve sonrasında ölüm ve yaralanmaları artıran ve delilleri yok eden müdahaleleri ile yapılan tıbbi müdahalelerin yetersizliğine ilişkin TTB tarafından hazırlanan “bilimsel uzman raporu” yargılama esnasında mahkemeye sunulmuştur. Kısacası Devlet, ilk andan itibaren miting katılımcılarını korkunç bir katliamın mağdurları olarak görmemiş, aksine onlara suçlu muamelesi yapmıştır. Katliamın ilk anında neredeyse refleks olarak gösterilen bu tutum aradan geçen 10 yıl içinde hiç değişmemiştir.

11 EKİM 2015- KATLİAMIN HEMEN ARDINDAN

Katliamla ilgili Ankara Cumhuriyet Savcılığı tarafından başlatılan soruşturmada, daha olay yeri inceleme işlemleri sürerken savcılık makamı tarafından yapılan ilk işlem, hiçbir somut gerekçe gösterilmeden “kısıtlama” kararı talep etmek olmuştur. Savcılığın bu talebi üzerine Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından dosyada kısıtlama -gizlilik kararı verilmiştir. Bunun sonucu

olarak, katliam mağdurlarının soruşturma işlemlerine katılımı engellenmiştir. Savcılık makamına soruşturma sürecinde delillerin toplanması için sunduğumuz dilekçelerimiz de dikkate alınmayarak, soruşturma müşteki taraf “yok sayılarak” sürdürülmüştür. Hatta o kadar yok sayılmıştır ki mağdur-müşteki vekillerinin hemen katliam sonrasında verdikleri dilekçeleri ve vekaletnameleri soruşturma dosyasına konulmamış, 4 yıl sonra tesadüfen bir savcının dolabından çıkmıştır.

Katliamın ertesi günü hemen katliamla ilgili “yayın yasağı” da getirilmiştir. Böylece katliamın kamuoyunda tartışılması da önlenmek istenmiştir.

KATLIAM PROTESTOLARI

ENGELLEMELER, GÖZALTILAR, SALDIRILAR, DAVALAR

10-11 EKİM 2015

Ankara

-10 Ekim katliamında hayatını kaybedenleri anmak için olay yerine karanfil bırakmak isteyenler polislerin engellemesi ile karşılaştı. Emniyet, güvenliği gerekçe göstererek patlama noktasının çevresinde barikat kurdu. Polis önce sadece vekillerin ve kitle örgütü temsilcilerinin alana girebileceğini bildirdi. Kalabalığın tepki göstermesi üzerine yaşanan gerginlikte dağılmak istemeyen gruba polis biber gazıyla müdahale etti. Sonrasında sadece tek bir noktadan anmaya gelenlerin alana girmelerine izin verildi.

-Katliamın ardından DİSK, KESK, TMMOB ve TTB’nin 12-13 Ekim için aldığı grev kararını mahallelere yaymak üzere Tuzluçayır Meydanında stand açan Halkevcilere polis saldırdı.

İzmir

10 Ekim katliamını protesto etmek için toplanan yaklaşık 2 bin kişinin katıldığı yürüyüşte gözaltına alınan 69 kişi hakkında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet" ve "Cumhurbaşkanı’na hakaret" gerekçesiyle dava açıldı.

Bursa

Katliamla ilgili yapılan basın açıklamasında atılan sloganlarla ilgili olarak 8 kişi hakkında Cumhurbaşkanı’na hakaret suçlamasıyla dava açıldı.

Ayvalık

Cumhuriyet Meydanı’nda 11 Ekim 2015 günü yaklaşık 600 kişinin katılımı ile gerçekleştirilen 10 Ekim katliamı protestosu ve katliamda yaşamını yitirenleri anma açıklamasında Cumhurbaşkanı aleyhinde slogan atıldığı gerekçesi ile 5 kişi hakkında dava açıldı. 25.11.2020 tarihinde verilen kararla 5 kişiye 1 yıl 3 ay 16 gün hapis cezası ve HAGB kararı verildi.

Salihli

Salihli ilçesinde Ankara Garı katliamını protesto için toplanan yurttaşlardan 11 kişiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla dava açıldı. Yapılan yargılama sonucunda 11 ay 20 gün hapis cezası verildi.

Artvin/Hopa

Hopa Belediye parkında yapılan eylem nedeniyle 11 kişi hakkında dava açıldı. Suçlamalar arasında Cumhurbaşkanı'na hakaret, 2911 sayılı kanuna muhalefet, mala zarar ve zorla bir siyasi partinin faaliyetini engellemek yer aldı. Yapılan yargılama sonucunda 04.04.2022 tarihinde çeşitli mahkumiyet kararları verildi.

Söke

Katliamın ertesi günü Söke'de yapılan protestoda attığı sloganlarda Erdoğan'a hakaret ettiği ileri sürülen Mehmet Şahin Işık gözaltına alındı. Polisteki ifadesinin ardından savcının talimatıyla serbest bırakılan Işık hakkında 'cumhurbaşkanına hakaret' suçundan dört yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Dava sonunda Işık'a, bir yıl iki ay hapis cezası verildi. Mahkeme, sanığın 'pişmanlık belirtisi göstermemesi' nedeniyle cezayı ertelemedi.

Aydın

10 Ekim Ankara Katliamı'nı protesto eyleminde atılan sloganlar nedeniyle 15 kişi hakkında "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla dava açıldı. Yapılan yargılama sonucunda 15 kişi beraat etti.

Didim

EĞİTİM SEN Aydın Şube üyesi Mustafa Dağlı hakkında, 10 Ekim 2015 Ankara canlı bomba saldırısını protesto için Didim Baş Temsilciliğince yapılan basın açıklamasında "Cumhurbaşkanına hakaret ettiği" iddiasıyla ceza davası açıldı.

Muğla

10 Ekim Katliamını protesto etmek üzere İsmail Hakkı Tonguç Parkında toplanarak yürümek isteyen emek ve demokrasi güçlerine polis müdahale etti. 20 kişi gözaltına alındı. Eyleme katılanlardan 25 kişi hakkında 2911 sayılı kanuna muhalefet suçundan dava açıldı. Muğla 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava 17.04.2017 tarihinde beraatle sonuçlandı.

Aynı eylemde "Hırsız Katil Erdoğan" sloganı attıkları iddiası ile haklarında Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla dava açılan 17 kişinin yargılamasına Muğla 1. Asliye Ceza Mahkemesinde devam ediliyor.

Eskişehir

11 Ekim’de Ankara Katliamı’nı protesto gösterisine katıldıkları için gözaltına alınan 5 kişi tutuklandı. Tutuklananların biri 18 yaşının altında. Hakim, kamera kayıtlarında polisle temaslarının olmadığı anlaşılmasına rağmen polisi darp ettikleri, bir polisi de kemiklerinin kırılmasına sebep verecek şekilde yaraladıkları ‘gerekçesi’ni ileri sürdü.

5 kişi hakkında kamu malına zarar verme, toplantı ve gösteri yürüyüşünde görevlendirilenlerin görevlerini yapmalarına engel olma, yaralama suçlamasıyla dava açıldı. Eskişehir 7. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen dava 06.04.2017 tarihinde sonuçlandı. Sanıkların her birine üç ayrı suçtan 8,5. Yıl ceza verildi.

Antalya

Cumhuriyet Meydanı’nda Ankara Katliamı’nda yaşamını yitirenler için kurulan taziye ve barış çadırına öğle saatlerinden itibaren tacizde bulunan polis gece biber gazı ile saldırdı, havaya 3 el ateş açtı. Polisin attığı gaz bombaların etkisiyle taziye çadırı yandı. Polis saldırısında 4 kişi gözaltına alındı. Ayrıca Cumhuriyet Meydanı’nda Ankara Katliamı’nın ardından barış nöbeti başlatılırken, nöbet alanına yapılan yazılamalar gerekçe gösterilerek 4 kişi hakkında soruşturma açıldı.

Mersin

Mersin’de binlerce kişi yürüyüş düzenleyerek katliamı kınamıştı. O yürüyüşte attıkları bazı sloganlarla Cumhurbaşkanı Erdoğan’a hakaret ettikleri ileri sürülen 12 yurttaş hakkında dava açıldı.

Kocaeli

Ankara’daki katliamda hayatını kaybedenleri anan Kocaeli Üniversitesi öğrencilerine polis saldırdı. Polis saldırısında aralarında Halkevleri Kocaeli Şube Başkanı Yaşar Seğmen’in de olduğu 17 kişi gözaltına alındı.

Mardin

SES Mardin Şube üyesi ve Mardin Tabip Odası Başkanı Dr. Kamuran Yıldırım hakkında, 10 Ekim Ankara katliamını kınamak için kurumlar tarafından ortak olarak gerçekleştirilen eylem ve etkinlikler gerekçe gösterilerek, hem adli soruşturma hem de memuriyetten men talebi ile disiplin soruşturması başlatıldı. Adli soruşturma beraat ile sonuçlanmasına rağmen yapılan disiplin soruşturmasıyla Yüksek Disiplin Kurulu tarafından memuriyetten çıkartılması kararı verildi.

Ayrıca aynı nedenlerle KESK üyelerine soruşturmalar açılmış, SES Mardin Şube üyesi Deniz ARAÇ hakkında, 10 Ekim Ankara katliamını kınamak amacıyla kurumlar tarafından ortak olarak gerçekleştirilen eylem ve etkinlikler gerekçe gösterilerek disiplin soruşturması

başlatılmıştır. Deniz Araç, Yüksek Disiplin Kurulu tarafından yürütülen soruşturma sonucunda memuriyetten çıkarılmıştır.

Urfa

11 Ekim 2015'te yapılan yürüyüşten iki ay sonra Emek ve Demokrasi Platformu bileşeni kurumlarının eş başkanların da aralarında olduğu 25 kişi "terör örgütü propagandası yapmak" ve "Cumhurbaşkanı'na hakaret" iddiasıyla yapılan ev baskınlarında gözaltına alındı.

Urfa 8'inci Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada 2021 yılında 19 kişiye "gösteri yürüyüş kanuna muhalefet etmek" iddiasıyla 5'er ay hapis cezası verilerek hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına karar verildi.

12 EKİM 2015

İstanbul

10 Ekim Ankara Katliamı'nın ardından İstanbul Çağlayan Adliyesi'ndeki yüzlerce avukat, katliamı protesto etmek için adliye içerisinde yürüyüş yapmış, ardından adliye önünde basın açıklaması yapmıştı. Adliyedeki eyleme katılanlardan 19 avukat hakkında "terör örgütü propagandası yapmak" ve "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçlamasıyla dava açıldı.

2016 yılında açılan davada, 9 yıl ve 33 celse sonunda tüm yargılananlar beraat etti.

Adana

-Ankara katliamını protesto amacıyla yapılan gösterilerde olaylar çıktı. Merkez Seyhan ilçesi Mithatpaşa Mahallesi'ndeki gösterilere polis tazyikli su ve biber gazıyla müdahale etti. Bu sırada Anadolu Ajansı'nın geçtiği habere göre, evlerinin önünde oturan Kamile Dora'nın kucağında bulunan 3 yaşındaki kızı Tevriş Dora'nın başına kurşun isabet etti, Tevriş Dora hayatını kaybetti.

-Ayrıca HDP Eş Genel Başkanı **Figen Yüksekdağ** hakkında, 10 Ekim Ankara Katliamı sonrası Adana'da katıldığı bir cenazede yaptığı konuşma nedeniyle "Türkiye Cumhuriyeti hükümetini aşağılama" suçlamasıyla dava açıldı. Yapılan yargılama sonunda Figen Yüksekdağ'a, 10 Ekim Ankara katliamının ardından hayatını kaybedenlerin cenaze törenlerinde yaptığı konuşma nedeniyle verilen 1 yıllık erteleme hapis cezası istinaf mahkemesi tarafından 1 hafta içinde jet hızıyla onaylanarak kesinleşti.

-10 Ekim Ankara Garı katliamında hayatını kaybeden Dilan Sarıkaya'nın cenazesindeki konuşma sebebiyle cumhurbaşkanına hakareten hakkında dava açılan Av.Sevil Aracı yapılan yargılama sonucunda beraat etti.

Rize

Ankara katliamında yaşamını yitiren Osman Turan Bozacı'nın Rize'nin Pazar İlçesi'nde düzenlenen cenaze töreni hakkında "Erdoğan'a hakaret" iddiasıyla soruşturma başlatıldı ve cenaze törenine katılan Behçet Ertaş ve HDP Rize Milletvekili Adayı Turgay Köse tutuklandı.

Pazar ilçesinde 10 Ekim katliamına yönelik protesto eylemlerine katılanlar hakkında "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçundan dava açıldı. Yapılan yargılama sonucunda Mahkeme, 11 kişiye çeşitli hapis cezaları verdi.

Bursa

Katliamı protesto etmek amacıyla yapılan yürüyüşlerde atılan sloganlarla ilgili aralarında sendika yöneticileri, meslek oda yöneticileri, demokratik kitle örgütü temsilcilerinin olduğu 25 kişi hakkında Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla dava açıldı. Eylem tarihi itibarıyla milletvekili olan Orhan Sarıbal ve Asiye Kolçak hakkında ise soruşturma ayrıldı. Bursa 21. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dava sonunda 'Cumhurbaşkanı'na Hakaret' edildiği gerekçesiyle 22'sine "ertelemesiz" 25 kişiye 11 ay 20 günden 1 yıl 2 aya kadar hapis cezaları verildi. Yapılan yürüyüş sırasında atılan sloganlarla ilgili ayrıca 15 kişi hakkında daha Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla ikinci bir iddianame düzenlendi.

Diyarbakır

Ankara katliamına tepki amacıyla boykot kararı alarak, duruşmaya katılmayan Avukat Gülşen Özbek hakkında mahkeme suç duyurusunda bulundu.

13 EKİM 2015

İstanbul

İstanbul Valiliği, 10 Ekim katliamında hayatını kaybedenleri anmak için Beyazıt Meydanı'na yapılacak yürüyüşün 'uygun bulunmadığını' açıklayarak, yürüyüşü yasakladı.

Savcılık, 10 Ekim Ankara Katliamı'nı kınamak için DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin çağrısıyla gerçekleşen grev kapsamında 13 Ekim'de İstanbul Cerrahpaşa'da yapılan eyleme katılan 23 kişi hakkında soruşturma başlattı. İstanbul'da Valiliğin yasaklamasına rağmen greve destek veren yüzlerce kişi Cerrahpaşa'da buluşmuştu. Savcılık, aralarında İstanbul Tabip Odası eski genel sekreteri Ali Çerkezoğlu, Prof. Dr. Raşit Tükel, KESK Genel Başkanı Lami Özgen'in de bulunduğu 23 kişi hakkında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" ve "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçlamasıyla soruşturma açtı.

10 Ekim Katliamı'nı protesto etmek için Sirkeci Garı'nda eylem yapan Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şube Eski Başkanı Beyza Metin, Erdoğan Demir, Gürsel Kaya, Mehmet Şamil Altan, Nebile Irmak Çetin ve Önder Atay'a "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçlamasıyla hapis, para cezası ve HAGB verildi.

-İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde 10 Ekim Ankara Katliamı'nda ölenleri anmak için toplanan gruba okulun güvenlik görevlileri ve polis saldırdı. 15 öğrenci gözaltına alındı.

-CHP Avcılar Gençlik Kolları'nın 10 Ekim katliamına tepki amacıyla hazırlayarak, 14 yere astığı 'Faili Meçhul Değil, Faili Meşhur' yazılı pankart, AKP ilçe yönetiminin başvurusu üzerine seçim kurulu kararı ile toplatıldı.

-Beykoz'da katliamda yitirilenleri anmak ve sorumlulardan hesap sormak için gerçekleştirilen basın açıklamasında açıklamayı okuyan Deniz Durak, aradan bir ay geçtikten sonra Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla okulundan gözaltına alındı. Deniz Durak ve basın açıklamasına katılan Nida Karabağ hakkında cumhurbaşkanı'na hakaret suçundan dava açıldı.

-Katliamın 2 gün sonrasında İstanbul'da düzenlenen protestoda atılan sloganlar nedeniyle DİSK'e bağlı SİNESEN Başkanı Zafer Ayden ve Beyoğlu Kent Savunması'ndan Deniz Özgür hakkında 'Cumhurbaşkanı'na hakaret' iddiasıyla dava açıldı. Yapılan yargılamada Zafer Ayden ve Deniz Özgür'ün beraatine karar verildi.

Ankara

Konur Sokak'a asılan “Katil Erdoğan” pankartını indirmeye çalışan polise tepki gösteren 6 kişi gözaltına alındı

Çorlu

10 Ekim Ankara Katliamı'nı protesto etmek için yapılan eylemde atılan sloganlar nedeniyle 4 kişiye “Cumhurbaşkanı'na hakaret” suçundan dava açıldı. Yapılan yargılama sonucunda 4 kişiye 10'ar ay hapis cezası verildi.

Kırklareli

-SES Edirne Şube Eş Başkanı Aynur İskar, 10 Ekim katliamı sonrası 13 Ekim 2015 tarihinde emek ve meslek örgütlerinin yaptığı basın açıklaması nedeniyle Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla yargılanmaktadır.

Aydın/Nazilli- 13 Ekim tarihinde yapılan basın açıklamasında atılan sloganlarla Cumhurbaşkanı'na Hakaret edildiği gerekçesiyle 24 kişi hakkında dava açıldı. Nazilli 1 Asliye Ceza Mahkemesi'nin 04.03.2021 tarihli kararıyla yargılananların bir kısmının beraatine karar verilirken, bir kısmı hakkında mahkumiyet hükmü kurularak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildi.

Artvin- 13 Ekim 2015-Artvin'de düzenlenen protesto ve anma etkinliği gerekçe gösterilerek 6 kişi hakkında 2911 sayılı kanuna muhalefet ve cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamalarıyla dava açıldı. Sanıklar hakkında ayrı ayrı mahkumiyet ve hahb kararları verildi.

Antalya/Alanya

Katliama ilişkin basın açıklaması yapmak isteyen Alanya Çağdaş Hukukçular Derneği üyesi yaklaşık 30 avukat ve avukatlara destek için gelen Eğitim Sen üyelerine polis, 'savcılıktan izin

alınmadığı' gerekçesiyle basın açıklaması yapılmasına izin vermedi, biber gazıyla saldırdı. Eğitim-Sen Alanya Şube Başkanı Hüseyin Erdem, Eğitim-Sen üyeleri Veli Hansu ve Kemal Göl ile Abdulhakim Aktaş, İbrahim Halil Ayçiçek, Sevim Ediren, Şengül Eyidoğan, Ali Dalgıç darp edilerek gözaltına alındı.

Marmaris

Haber Sen eski Genel Başkanı ve mevcut Genel Merkez Genel TİS ve Hukuk Sekreteri Ufuk Beytekin 10 Ekim Ankara Katliamı sonrasında 12-13 Ekim 2015 tarihlerinde yapılan grev kapsamında yaptığı konuşmalarından dolayı hakkında dava açılmıştır. Beytekin çalışmakta olduğu PTT Marmaris Merkez Müdürlüğü'nden Isparta'ya **sürgün** edilmiştir.

İzmir

BES İzmir şube eski başkanı Ramis Sağlam hakkında 10 Ekim Ankara katliamı sonrası yapılan basın açıklaması sırasında yaptığı konuşmada ve sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşımlarda "Cumhurbaşkanına hakaret ettiği" iddiası ile hem adli hem idari soruşturma açılmıştır. Ramis Sağlam Cumhurbaşkanına hakaret suçlamasından açılan davanın ilk duruşmasında suç unsuru oluşmadığı gerekçesiyle beraat etmiştir. Buna rağmen hakkında sürdürülen idari soruşturma sonucunda Maliye Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile memuriyetten çıkarılmıştır. Mahkeme "yürütmeyi durdurma" kararı vermiş, Ramis Sağlam görevine geri dönmüştür.

Gaziantep

EĞİTİM SEN G.Antep Şube Başkanı hakkında Katliamı kınamak üzere yapılan basın açıklamasında atılan sloganlara eşlik ederek AKP'ye hakaret ettiği gerekçesiyle dava açılmıştır. Yapılan yargılama sonucunda Ali Ersönmez beraat etmiştir. Beraat kararına rağmen aynı gerekçeyle hakkında disiplin soruşturması yapılmıştır.

Mardin/Nusaybin

12-13 Ekim grevine katılan öğretmenler hakkında, örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüte yardım etme suçlamasıyla davalar açılmıştır.

Kars

Ankara Katliamı'nda yaşamını yitiren Eğitim-Sen üyesi 32 yaşındaki Özver Gökhan Arpaçay için KESK ve HDP'nin çağrısıyla memleketi Kars'ta bir anma etkinliğine gelen aralarında HDP Kars milletvekilleri Ayhan Bilgen ve Şafak Özanlı'nın da bulunduğu kurum temsilcilerinin alana girmesine izin vermeyen polis, HDP İl Binası'nı da ablukaya alarak binadan çıkmak isteyenleri engelledi. Vekillerin de aralarında olduğu kitlenin oturma eylemine başlaması ve polis ablukasını alkışlarla protesto etmesi üzerine polis, gaz bombaları ve tazyikli suyla kitleye saldırdı. Saldırıda milletvekilleri de hedef oldu. Saldırı sırasında HDP İl Binası'na da gaz bombaları atıldı, gözaltılar yaşandı.

Hatay

Ankara Katliamı'nda hayatını kaybeden Necla Duran'ın cenaze törenine katılan lise öğrencileri hakkında Emniyet Müdürlüğü'nün okullardan katılan öğrenciler hakkında disiplin işlemi başlatmasını talep etmesi üzerine 250 liseliye soruşturma açıldı.

Isparta

Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin 10 Ekim Ankara Katliamı'ndan sonra Güzel Sanatlar Fakültesi önüne "Bu meydan kanlı meydan" yazması üzerine üniversite tarafından 1 öğrenciye soruşturma açıldı. Isparta Emniyet Müdürlüğü de "kamu malına zarar vermek" gerekçesiyle üniversite öğrencisine dava açtı.

Zonguldak

Ankara katliamının ardından Zonguldak'ta 11-12-13 ekim tarihlerinde sokağa çıkan yurttaşlara 'cumhurbaşkanına hakaret' suçlamasıyla dava açıldı. Sendikacı ve üniversite öğrencilerinden oluşan 9 kişiye açılan 'cumhurbaşkanına hakaret' davasında Mahkeme, 8 kişi hakkında 11 ay ile 1 yıl 11 ay arasında değişen hapis cezalarına karar verdi, hükmün açıklanması 5 yıl geri bırakıldı.

Bartın

SES Bartın Temsilcilik yöneticileri Mehmet Fehmi Yüksel ve Erkan Bozkurt ile üye Suzan Özbay ve Mustafa Özdemir hakkında 10 Ekim Katliamı ile ilgili olarak KESK tarafından hazırlanan bildiriye işyerinde dağıttıkları gerekçesiyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla Bartın 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dava sonucu 11 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilerek cezaları ertelenmiştir.

Mudanya

Yapılan anma etkinliğinde atılan sloganlarla ilgili olarak 10 kişi hakkında Cumhurbaşkanına alenen hakaret suçlamasıyla dava açıldı.

2019 yılında 10 kişiye Mudanya 1. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 9 kişiye ertelemeli 1 kişiye ise ertelemesiz 2 yıl 2 ay 7 gün hapis cezası verildi.

14-15 EKİM 2015

Antalya/Alanya

Antalya Çağdaş Hukukçular Derneği, Ankara katliamı protestoları sırasında polis saldırısının ardından yaşanan gözaltıları protesto etmek için 14 Ekim'de Alanya Adliyesi önünde bir basın açıklaması yapmak istedi. Basın açıklamasına polis tekrar saldırdı. Biber gazıyla avukatlara saldıran polis bir çok avukatı darp etti. Hastaneye kaldırılan 10 avukattan 7'si yatarak, 3'ü ayakta tedavi edildi.

Bitlis

Ankara'daki katliamda hayatını kaybeden Mehmet Zakir Karabulut için Bitlis'te kurulan taziye çadırına asılan pankartlarda terör örgütünün propagandası yapıldığı iddiasıyla soruşturma

başlatıldı. Bitlis başsavcılığı, baba Karabulut hakkında taziye çadırına asılan bir pankart nedeniyle ‘**terör örgütü propagandası**’ suçundan dava açmış ve 7.5 yıla kadar hapisle cezalandırılmasını istemişti. Karabulut, beraat ederken, savcılık kararı temyiz etti.

Edirne

Trakya Üniversitesi’nde Ankara Katliamı için dersleri boykot eden 50 öğrenciye soruşturma açıldı.

19 Ekim 2015 Antalya

Akdeniz Üniversitesi’nde öğrenciler merkez yemekhanesi önünde oturma eylemi yaptı. Bu sırada yemekhanenin penceresine asılan 'Saraydan ve AKP'den hesabı gençlik soracak. Ankara katliamını unutma' yazılı pankart özel güvenlik görevlileri tarafından indirilmek istendi

24 Ekim 2015 Ankara

Gençlerbirliği ile Osmanlıspor arasında oynan Süper Lig karşılaşması sırasında 102 kişinin hayatını kaybettiği Ankara’daki canlı bomba saldırısını protesto etmek için “Ankara 10.04”, “Barış Kazanacak”, “İyi değiliz, iyi olmayacağız” şeklinde pankart açan üç taraftar gözaltına alındı.

26 Ekim 2015 Edirne

HDP İl Başkanlığı’nın bulunduğu binaya gece geç saatlerde giren kimliği belirsiz kişiler bina içinde bulunan duvarlara, 10 Ekim’de Ankara’da patlayan bombaları destekleyen Ak Gençlik imzalı yazılar yazdı. HDP binasına girenler duvarlara “Uzun Adam’ın izinde”, “Uçmak İsteyen Toplansın Ak Gençlik”, “Kürdün iyisi boomlayanı Ankara merkez”, “Ankara merkez patlıyor herkes” gibi yazılar yazdı.

8 Ocak 2016 İzmir

10 Ekim günü Ankara’da gerçekleşen ve 102 emekçinin ölümüyle sonuçlanan katliam sonrası İzmir’de yapılan greve katılanlara soruşturmalar açıldı. Genel İş, Eğitim Sen ve Tüm Bel Sen üyeleri Cumhurbaşkanına hakaret ettikleri iddiasıyla emniyete ifadeye çağırdı. İfadeye çağrılanlar arasında Tüm Bel Sen İzmir 1 Nolu Şube Başkanı Ulus Bozkır, Tüm Bel Sen İzmir 2 Nolu Şube Başkanı Faruk Vergili ve 2 Nolu Şube Yöneticisi Özer Kaysavuk bulunuyor. Hakarete gerekçe olarak da atılan sloganlar öne sürülüyor.

10 Şubat 2016 İzmir

Valilik Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri’nin 10 Ekim Ankara Katliamı’nın dördüncü ayında yapacağı anmayı bomba ihbarı bahanesiyle yasakladı

KATLİAM SERBEST, ANMAK YASAK...

Katliamın üzerinden geçen 9 yılda katliamın gerçekleştiği Ankara’da sadece 2019,2023,2024 yıllarında yapılan anmaya müdahale edilmemiştir. Diğer yıllarda yapılmak istenen anmaların

hiçbirinde anma programı tam olarak uygulanamamış, tüm anmalarda polis saldırısı, gözaltılar, engellemeler yaşanmıştır.

10 Ekim 2016- Katliamın 1. Yıldönümü

Ankara- Ankara Valiliği, anma öncesi ilde her türlü gösteri ve yürüyüşlerini yasakladı. Polis tarafından Ankara Garına çıkan bütün cadde ve sokaklar kapatıldı. Katliamın birinci yıldönümünde gar önünde yapılmak istenilen anmaya polis saldırdı. 70'e yakın kişi gözaltına alındı.

Ankara'da 10 Ekim Katliamı'nda yaşamını yitirenleri anmak istedikleri için polis saldırısına maruz kalanlara bir de dava açıldı. Ankara 13. Asliye Ceza Mahkemesi, anmaya katılan 69 kişi hakkında "2911 Sayılı Toplantı ve Yürüyüşleri Kanununa muhalefet etme", "Görevi yaptırmamak için direnme" iddialarıyla hazırlanan iddianameyi kabul etti. İddianamede Polis saldırısı sırasında kamu malına zarar verildiğini öne süren savcılık, tüm sanıkların "Kamu malına zarar verme" suçundan da ceza almasını istedi. 2017 yılında açılan davada, 7,5 yıllık yargılamanın ardından, 24 Şubat 2025 tarihinde verilen kararla 34 sanık hakkında "Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşlerinde ihtar ve zor kullanmaya rağmen dağılmamakta direnme" suçundan 10 ay hapis cezası verildi. Sanıkların cezaları, 18 bin lira adli para cezasına çevrildi. Mahkeme, 32 sanık hakkında ise "görevi yaptırmamak için direnme suçu"ndan 1 yıl 4 ay hapis cezası verildi. 29 sanık hakkındaki 1 yıl 4 aylık hapis cezaları ertelendi. Bu sanıklardan 3'ünün hapis cezasının ertelenmesi talebi ise reddedildi. Mahkeme, "direnme" suçundan ceza alan 3 sanık hakkında ayrıca "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" suçundan 19 bin 400 lira adli para cezası verdi. Bir sanık ise sadece "hakaret" suçundan 19 bin 400 lira para cezasına çarptırıldı.

Ayrıca 10 Ekim Katliamı'nın birinci yılında yapılacak anma için Yüksel Caddesi'nde çağrı standı açanlara polis saldırdı. Standı dağıtan polis, 2 kişiyi darp ederek gözaltına aldı.

Çanakkale-18 Mart Üniversitesi'nde 10 Ekim Ankara Gar katliamında hayatını kaybedenleri anmak isteyen üniversiteliler özel güvenlik görevlileri ve karşıt görüşlülerin saldırısına uğradı. Saldırının ardından 20 kişi gözaltına alındı.

İstanbul- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde 10 Ekim Ankara Katliamı'nın yıl dönümünde yapılan anmaya polis saldırdı, 15 üniversiteli gözaltına alındı. Bu arada saldırıda 10 Ekim Katliamı'ndan yaralanan Uğur Erman Karakoç da darp edilerek gözaltına alındı.

Bursa- Katliamının yıldönümü dolayısıyla düzenlenmek istenen yürüyüşe polis saldırdı. Üçü avukat 32 kişi gözaltına alındı. 54 kişi hakkında 2911 sayılı kanuna ve OHAL kanununa muhalefet suçlamasıyla dava açıldı.

İzmir- 10 Ekim Ankara Katliamı'nın 1. yıl dönümünde yapılan protesto eylemine, savcılık adli soruşturma başlattı. Eyleme katılanlara devleti aşağılama suçunu düzenleyen TCK 301. maddesinden soruşturma başlatıldı.

15 Temmuz 2016 Ankara

15 Temmuz'da gerçekleşen darbe karşıtı gösterilerde Gar önünde bulunan 10 Ekim anıtına saldırıldı. 17 Temmuz'da konuyla ilgili Gar önünde yapılması planlanan açıklama ise polis tarafından engellendi.

10 Ekim 2017- Katliamın 2. yıl dönümü

Ankara

Ankara Garı önünde gerçekleşecek olan anma nedeniyle polis ekipleri sabah saatlerinden itibaren çevrede yoğun güvenlik önlemi aldı. Gara çıkan bütün yollar sabah erken saatlerde trafiğe kapatıldı. Bomba uzmanları ve çok sayıda polis anmanın yapılacağı yerde arama yaptı. Gar önüne gitmek isteyen kitlenin önü Opera Köprüsü kavşağında Emniyet yetkilileri tarafından kesilerek sadece olayda hayatını kaybeden kişilerin yakınlarına, milletvekillerine ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine izin verdi. Fakat kitlenin hep birlikte girme talebi karşısında polis ekipleri tarafından gazlı ve plastik mermili müdahalede bulunuldu.

Kitlenin saldırısı sonrası aileler İnşaat Mühendisleri Odası'na (İMO) geçerek burada açıklama yapmak istedi. Ancak polis İMO önüne gelerek burada Genel Merkez binasından içeriye gaz sıkımayı sürdürdü. İMO önündeki polis müdahalesinin ardından dağılan topluluk tepkisini yol boyunca göstermeye devam ederken, polis Güvenpark'ta 1'i çocuk 12 kişiyi gözaltına aldı. 12 kişi hakkında 2911 sayılı kanuna muhalefetten dava açıldı. 2018 yılında açılan davada, 7, 5 yıllık yargılamanın ardından tüm yargılananların beraatine karar verildi. Ankara Cumhuriyet başsavcılığı karara karşı istinaf başvurusunda bulundu.

İstanbul

İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kampüsü'nde toplanan öğrenciler polisin saldırısına uğradı. Anmaya izin vermeyen polis öğrencileri darp ederek, sürükleyerek 67 öğrenciyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan öğrenciler yurt dışına çıkış yasağı kararı verilerek serbest bırakıldı. Beyazıt kampüsünde ters kelepçe işkencesiyle gözaltına alınan öğrenciler üniversitede, polis aracında, karakolda ve hastanede sözlü ve fiziksel şiddete uğradıklarını söylediler.

10 Ekim 2018- Katliamın 3. yıl dönümü

Ankara

10 Ekim Ankara Gar katliamının üçüncü yılında da gara çıkan tüm ana ve bağlantı yolları polis tarafından kapatıldı. Sabahın erken saatlerinden itibaren bölgeye TOMA ve çevik kuvvet ekipleri getirildi. Polis ilk başta katliamın gerçekleştiği yere yalnızca ellerindeki listelerde adları olan yaralı ve hayatını kaybedenlerin yakınlarının alınacağını söylemişti. Bu sırada polis gruplara kalkanlarla saldırmıştı. Tepkilerin ardından polis anmaya grup grup geçişlere izin verdi.

Mersin

Katliam'da yaşamını yitirenleri anmak için Özgür Çocuk Parkı'nda düzenlenen anmaya yürüyüşle giden Öğrenci Kolektifleri ve Halkevleri'ne üye 5 kişi gözaltına alındı.

Van

10 Ekim anmasına izin vermeyen polis, aralarında KESK yöneticilerinin de bulunduğu 16 kişiyi darp ederek gözaltına aldı.

Mahkeme 2024 yılında 1 kişiye "Görevi yaptırmamak için direnme" suçundan 8 ay ceza vererek, cezayı erteledi. Yargılanan diğer 14 kişi ise beraat etti.

26.10.2018 Ankara

Katliamda yaşamını yitirenler anısına Ankara Garı önüne dikilen anıtın üzerine spreyle boyalarla ay-yıldız çizildi ve "Hain PKK" yazıldı. Ayrıca anıtın üzerine Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) amblemi çizilmesi dikkat çekti.

10 Ekim 2019-Katliamın 4. yıl dönümü

Ankara

Binlerce kişinin katıldığı anmada bu defa diğer anmalardaki gibi polis müdahalesi yaşanmazken, katliamın gerçekleştiği noktada yapılan açıklamalarda katliam kınandı, gerçek katillerini bulunması istendi.

İstanbul

İstanbul Emek ve Demokrasi Koordinasyonu 10 Ekim Ankara Katliamı'nda yaşamını yitirenler için Kadıköy İskelesi'nde binlerce kişinin katıldığı kitlesel bir anma etkinliği düzenledi. Açıklamalar sırasında anmaya polis müdahale etti, 10 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınan biri çocuk 10 kişi, savcılık ifadelerinin ardından haklarında adli kontrol ve yurt dışı yasağı şartıyla serbest bırakıldı.

Gaziantep

Emek Partisi tarafından düzenlenmesi planlanan "10 Ekim Katliamının 4. yılında barış ve demokrasi" paneli, valilik tarafından yasaklandı.

10 Ekim 2020- Katliamın 5. yıl dönümü

Ankara

Ulus Metro İstasyonu'ndan Ankara Tren Garı'na yürümek isteyen yurttaşlara polis izin vermedi. Polis, Ulus Metro İstasyonu'nun çıkışında toplanan yurttaşlara, pandemi gerekçesiyle anma etkinliğine izin verilmeyeceğini belirtti. Engeli alkışlarla protesto eden yurttaşlar, polisin sert müdahalesiyle karşılaştı, 11 kişi gözaltına alındı. Ankara Garına yaklaştırılmayan anma etkinliğine katılanlar, Katliamın gerçekleştiği noktadan beş yüz metre ötede bir dakikalık saygı duruşunda bulundu.

10 Ekim 2021- Katliamın 6. yıl dönümü

Ankara

Ankara Büyükşehir Belediyesi Binası önünde toplananlara plastik mermi ve biber gazı ile müdahale eden polis, 11 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Müdahale sonrasında aynı yerde toplananlara ikinci kez müdahale eden polis, 11 kişiyi daha gözaltına aldı. Gözaltına alınan 22 kişi aynı gün içinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

2022 yılında gözaltına alınan 18 kişiye, “Sesli yazılı veya görüntülü bir ileti ile hakaret”, “Görevi yaptırmamak için direnme”, “Hakaret”, “Kasten Yaralama”, “Haberleşmenin engellenmesi” ve “Kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahsız katılarak ihtara rağmen kendiliğinden dağılmama” gibi çok sayıda suçlama yöneltilerek dava açıldı.

-Aynı gün Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin Ankara Garı önüne 10 Ekim Ankara Katliamı yıldönümü için yerleştirdiği Mabet Ağaç fidanları Ankara Valiliği’nce kaldırıldı.

-Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsünde öğrenciler yapmak istediği anma engellendi, özel güvenlikler, “10 Ekim’i unutma, unutturma” yazılı pankartı yırttı.

10 Ekim 2022- Katliamın 7. yıl dönümü

Ankara

Ankara Valiliği 7. yıl anma etkinliğine “sadece terör saldırısında hayatını kaybedenlerin yakınları ile bildirim dilekçesinde belirtilen sivil toplum kuruluşlarını temsilen sınırlı sayıda kişinin katılımıyla, sadece terör saldırısında hayatını kaybedenlerin yakınları ile bildirim dilekçesinde belirtilen sivil toplum kuruluşlarını temsilen sınırlı sayıda kişinin katılımıyla” gerçekleştirilebileceğine dair karar aldı. Bu kararı gerekçe gösteren polis anma etkinliğine katılmak isteyen yurttaşlara saldırdı. 17 kişi gözaltına alındı ve haklarında 2911 sayılı kanuna muhalefetten dava açıldı. Ankara 33. Asliye Ceza Mahkemesinin 2023/593 Esas sayılı dosyasında 11.09.2025 tarihinde görülen duruşmasında tüm sanıkların cezalandırılmalarına karar verildi.

10 Ekim 2022- Katliamın 9. yıl dönümü

Diyarbakır, Mardin, Bitlis, Iğdır, Hakkari, Van ve Batman

10 Ekim Ankara katliamının 9’uncu yıl dönümünde 7 kentte valilikler tarafından alınan kararla, gösteri, yürüyüş, eylem ve açık hava toplantıları geçici süreyle yasaklandı.

MAĞDURLARA AÇILAN DAVALAR :

28.07. 2016

10 Ekim Ankara katliamında yaşamını yitiren **Şebnem Yurtman**’ın babası **Mehmet Yurtman**, facebook paylaşımında Cumhurbaşkanı’na hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı. Memleketi Karaisalı ilçesinde polis tarafından gözaltına alınan ve daha sonra savcılığa çıkarılan Mehmet Yurtman, savcının tutuklanma talebi ile sevk ettiği hâkim tarafından tutuklandı. Yurtman, 6 gün tutuklu kaldıktan sonra avukatlarının itirazı üzerine serbest bırakıldı. Hakkında yapılan soruşturmada ise takipsizlik kararı verildi.

09.07.2019

10 Ekim Ankara Katliamı'nda yaşamını yitiren **Güney Doğan'ın babası Mustafa Doğan** hakkında açılan "Cumhurbaşkanı'na hakaret" davasının ilk duruşması görüldü. Mahkeme, baba Mustafa Doğan'a 1 yıl hapis cezası verdi ardından cezanın 10 aya düşürülmesine ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildi.

14.11.2019

Ankara Katliamı davasının karar duruşmasında katılan olarak yaptığı konuşma nedeniyle katliamda hayatını kaybeden **Osman Turan Bozacı'nın oğlu Çağlayan Bozacı** hakkında Mahkeme tarafından Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği iddiası ile suç duyurusunda bulunuldu. Çağlayan Bozacı hakkında açılan davada Bozacı'ya, 1 yıl hapis cezası verildi. Bozacı'nın davranışları göz önüne alınarak ceza 11 ay 20 güne düşürüldü.

16.06.2020

10 Ekim Ankara Katliamı'nda yaşamını yitiren **Dicle Deli'nin babası Faik Deli** hakkında İçişleri Bakanlığı Müfettişliği'nce soruşturma başlatıldı. Faik Deli'nin TBMM'ye ziyarete gittiği bir gün Dicle Deli'ye "terörist" diyen AKP İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'a "rahatsız edici sözler" söylediği öne sürüldü.

11.10.2021

10 Ekim Katliamı'nda hayatını kaybeden Osman Turan Bozacı mezarı başında anıldı. Bozacı'nın oğlu **Çağlayan Bozacı**, anma sırasında yaptığı konuşma nedeniyle 'Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği' iddiasıyla gözaltına alındı. Çağlayan Bozacı adli kontrol kararıyla serbest bırakıldı.

10.10.2022

10 Ekim Katliamı'nda hayatını kaybeden Osman Turan Bozacı'nın anmasında oğlu **Çağlayan Bozacı**, yaptığı konuşma nedeniyle 'Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği' iddiasıyla yeniden gözaltına alındı.

Diğer Davalar:

03.05.2016

10 Ekim günü terkedilmiş polis aracı ile yaralı taşıyan iki halkevleri üyesi hakkında polis aracını gasp etmekten dava açıldı. Dava delil yetersizliği nedeniyle beraatle sonuçlandı.

29.07.2016

-Emniyet Genel Müdürlüğü, Ankara Katliamı mağdurlarının avukatlarından Asuman Toksöz Sucu hakkında suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunun gerekçesini, Sucu'nun katliamda ihmali olan kamu görevlileriyle ilgili savcılığa verdiği ifadeler oluşturdu. Ankara Katliamı mağdurlarının avukatlarından Asuman Toköz Sucu'nun dilekçesinde geçen ifadeler, 'emniyeti töhmet altında bırakmak', 'iftira' ve 'hakaret' olarak değerlendirildi.

-Ayrıca Av. Osman Zeki Erdoğan tarafından 10 Ekim Ankara Katliamı'na ilişkin İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliği'ne açılan manevi tazminat davasının dilekçesi, "savunma sınırını aşan" ifadeler olduğu ileri sürülerek soruşturma konusu oldu.

9.09.2016

Alp Altınörs Tokat Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında 10 Ekim Ankara katliamında yaşamını yitiren Zakir Karabulut'un cenaze törenine katıldığı gerekçesiyle gözaltına alındı.

29.09.2016

10 Ekim Katliamı ile ilgili bildiri dağıtan Emek Gençliği üyelerine açılan davada her birine verilen 11 ay hapis cezası para cezasına çevrildi.

25.10.2016

Haber-Sen Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Korhan Rüzgar hakkında, Katliam sonrası yaralılar için kan anonsu yaptığı için usulsüzce kamu görevini üstlenmek iddiasıyla dava açıldı. Korhan Rüzgar, Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen davada neticede beraat etti.

15.02.2017

10 Ekim 2015 Ankara Katliamı'nda yaşamını yitirenlerin cenaze törenlerinde kaydedilen emekli bir öğretmenin söylediği sözlerin bulunduğu bir görüntünün yayınlanması nedeniyle Cimer'e yapılan şikayet üzerine Sendika.Org'a açılan 'Cumhurbaşkanına hakaret' davası beraatle sonuçlandı.

10.05.2017

DİSK Genel Başkanı Kani Beko ve Genel İş İzmir 5 No'lu Şube Başkanı Ali Haydar Kara'ya, Bursa'da yapılan 'Taşeron Hayır' mitinginde 10 Ekim katliamı ile ilgili söyledikleri sözlerden dolayı 'cumhurbaşkanına hakaret' iddiasıyla dava açıldı.

10.10.2017

Ankara'da 10 Ekim 2015 tarihinde yaşanan katliamdan sonra KESK, DİSK, TMMOB ve TTB, "Üzgünüz, Öfkeliyiz, Yastayız ve İsyandayız" diyerek alınan grev kararı doğrultusunda Şırnak'ta greve çıkan eğitim emekçilerine katliamın üzerinden 2 yıl geçtikten sonra soruşturma açıldı. Açılan soruşturma neticesinde 20 öğretmene aylıktan kesme cezası verdi.

10.10.2017

Ankara katliamının yıldönümünde basın açıklamasına katılan Eğitim Sen Yürütme Kurulu Üyeleri Kemal Yadırgı, Tahsin Yelkovan, SES Yönetim Kurulu Üyesi Cumali Fıratoğlu ve Gani Oğuz hakkında Balıkesir'de gerçekleştirilen eylem nedeniyle cumhurbaşkanına hakareten dava açtı. Karar duruşmasında adı geçen kişilere cumhurbaşkanına yönelik hakaret suçunu işledikleri iddiasıyla 11 ay 20 gün hapis cezası verildi ve hükmün açıklanması geri bırakıldı.

19.10.2017

10 Ekim Ankara Katliamı'nda alınan istihbarata rağmen önlem alınmadığı tespit edilen müfettiş raporu haberleri nedeniyle Evrensel gazetesi ve Cumhuriyet gazetesinden Genel Yayın Yönetmenleri Can Dündar ve Fatih Polat, muhabirler Tamer Arda Erşin, Cem Gurbetoğlu ve Kemal Göktaş'a Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinde dava açıldı. Mahkeme tarafından Basın Kanunu'ndaki 4 aylık zamanaşımı sebebiyle dava düşürüldü.

29.03.2018

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi Evrensel'in Eski Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Vural Nasuhbeyoğlu ile Eski İmtiyaz Sahibi Mehmet Arif Koşar'a 10 Ekim Ankara Katliamı'na ilişkin yaptıkları açıklamada Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret edildiğini gerekçe göstererek birer yıl hapis cezası verdi. Mahkeme hapis cezalarını 7 bin lira para cezasına çevirdi.

01.03.2019

Diyarbakır'da 10 Ekim Ankara katliamını protesto etmek için yapılan eylem nedeniyle savcı 2 kişiye ceza verilmesini istedi.

20.09.2019

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği (PSAKD) Diyarbakır Şube Başkanı Avukat Cafer Koluman hakkında, 10 Ekim Ankara Katliamı'na sosyal medya üzerinden tepki gösterdiği için 'Cumhurbaşkanına hakaret' suçlamasıyla dava açıldı.

16.04.2020

10 Ekim Ankara katliamını gerçekleştiren iki kişinin Nizip'te bir gübre bayiinden amonyum nitrat almaya çalıştığını haberleştiren Cumhuriyet gazetesi muhabiri Alican Uludağ ve Sorumlu Yazışmaları Müdürü Olcay Büyüктаş Akça hakkında dava açıldı.

2021 yılında Mahkeme beraat kararı verdi.

25.03.2021

Elazığ'da Ankara katliamının ertesi günü düzenlenen basın açıklamasına KATLİAMDAN 6.5 YIL SONRA dava açıldı. Ankara katliamının ertesi günü Elazığ'da olaya tepki gösteren bir basın açıklaması düzenleyen ve o dönem EMEP Elazığ il yöneticileri olan Orhan Kurul ile Kenan Dokur ve Erhan Kurul'a 3 ayrı suçtan soruşturma, 2 suçtan da dava açıldı.

10.06.2021

Birgün gazetesine karşı "İHH üzerinden gelen yardımları dağıtıyorduk" başlığıyla yayımlanan habere ilişkin İHH tazminat davası açtı. İstanbul 26. Asliye Hukuk Mahkemesi talebin kısmen kabulüne karar verdi. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi Kasım 2024'te kararı kaldırdı ve tazminata yer olmadığına karar verdi.

-10-11-12-13 Ekim tarihlerinde Katliamla ilgili yapılan basın açıklamaları hakkında açıklamaya katılan aralarında Eğitim Sen, Eğitim İş, Sağlık Emekçileri Sendikası, Türk Tabipleri Birliği yöneticilerinin de bulunduğu 22 kişi hakkında KATLİAMDAN 6 YIL SONRA 2021 yılında 2911 sayılı Kanuna muhalefetten dava açılmıştır. Ayrıca Farklı tarihlerde

yapılan basın açıklamalarında yapılan konuşmalar ve atılan sloganlarla ilgili olarak açılmış Cumhurbaşkanına hakaret davaları bulunmaktadır.

12.09.2023

Katliamın 5. yılında yapılan anma etkinliğindeki polis müdahalesine “alçakça” nitelmesi yaptığı için avukat Doğukan Tonguç Cankurt hakkında “kamu görevlisine hakaret” suçundan dava açıldı.

Ankara 36. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmada beraat kararı verildi.

- Sendikal alanda 10 Ekim anmalarına diğer müdahaleler:

10 Ekim katliamını protesto etmek için 12-13 Ekim 2015 tarihlerinde düzenlenen grevler nedeniyle yüzlerce kamu çalışanı hakkında disiplin soruşturmaları açılmıştır. Bu soruşturmalar sonunda pek çok kamu çalışanı sürgün edilmiş, görev yerleri değiştirilmiş, pek çok öğretmen yöneticilik görevlerinden alınmıştır. Adli soruşturmaları beraatle sonuçlanan onlarca kamu çalışanı disiplin soruşturmaları sonucunda memuriyetten men edilmiş, yüzlerce kamu çalışanına çeşitli disiplin cezaları uygulanmıştır. Anayasa Mahkemesi, 12-13 Ekim grevi nedeniyle verilen disiplin cezalarının kesinleşmesi üzerine önüne gelen bireysel başvurularda iş bırakma eyleminin “sendikaların çekirdek faaliyeti alanında kalmadığı” değerlendirmesiyle örgütlenme özgürlüğünün ihlal edilmediğine dair kararlar verdi.

SONUÇ YERİNE

➤ Katliamın gerçekleşmesinde ve katliam sonuçlarının ağırlaşmasında devletin sorumluluğu idari yargı eliyle yok sayılmıştır

İdari davalar iki temel hukuki uyuşmazlığın çözümü noktasında ilerlemiştir. Bu hukuki uyuşmazlıkların ilki idarenin yaşam hakkını koruma yükümlülüğü kapsamında gerekli tedbirleri alıp almadığı, Katliamın gerçekleşmesinde ve sonuçlarının ağırlaşmasında hizmet kurusunun bulunup bulunmadığı, maddi ve manevi tazminat sorumluluğunun dayanağı noktasında olmuştur. Mahkemelerin ilk kararlardan itibaren yaklaşımı idarenin kusurunun yok sayılarak örtülmesi olmuştur. İdari yargı, devletin sorumluluğunu ortaya koyan pek çok delile rağmen, alınan tedbirlerin yetersizliğini yakın zamanlı eylemlerde alınan tedbirlerle kıyaslayarak ortaya koymamıza rağmen devletin katliamın gerçekleşmesinde herhangi bir sorumluluğu bulunmadığına karar vermiştir. İdareler “sosyal risk” ilkesi kapsamında tazminattan sorumlu tutulmuştur.

Açılan yüzlerce davada, davalar farklı mahkemelere düşmüş olmasına rağmen ilk aşamada verilen birkaç karar dışında, birebir aynı kararların çıkması bu konudaki örgütlü karar birliğini ortaya koymuştur. Danıştay kararı ile bu değerlendirme tüm davalar için kesinleşmiştir.

➤ Katliam mağdurlarının gerçek maddi zararlarının tazmin edilmesi talebi reddedilmiştir

İdarenin sosyal risk ilkesi kapsamında sorumlu olduğu tespitinden sonra İkinci ana uyuşmazlık ise Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun (5233 sayılı yasa) kapsamında tazminat talep etmeyen, sulh yoluna başvurmayan davacıların zararının genel esaslara göre hesaplanıp hesaplanmayacağına ilişkin olmuştur. Bu yola başvurmayanlar açısından dava açmalarının önünde bir engel bulunmadığından idare mahkemeleri ve istinaf daireleri davacıların gerçek zararlarının hesaplanmasını sağlayarak bu yönde kararlar vermiştir. Ancak Danıştay idarelerin kusuru bulunmadığına ilişki kararıyla birlikte davacıların gerçek zararının karışlanamayacağına da karar vermiştir. İstinaf daireleri ilk olarak Danıştay'ın bu kararına direnmiştir. Uyuşmazlık Danıştay İdari Dava Dairelerine taşınmış ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun temyiz incelemesi sonucunda verdiği kararla davacıların maddi zararının 5233 sayılı yasa kapsamında hesaplanacağına dair karar kesinleşmiştir.

Hemen katliamın ardından sulh yoluna başvurmayıp idarenin kusurunu tespit etmeyi hedefleyen ve gerçek zararlarının tazminini isteyen katliam mağdurları sekiz yıl süreyle yargılamaların manevi ve maddi külfetine katlanmıştır. Ancak sonuç olarak dava açmalarının önünde yasal bir kısıtlama olmamasına rağmen zararlarının 5233 sayılı yasa kapsamında karşılanmasına karar verilmiştir. Belirlenen maddi ve manevi tazminat miktarları yargılama masraflarını karşılamaktan dahi uzak olabilmektedir.

➤ **Anayasa Mahkemesi 10 Ekim Katliamıyla imtihanında yaşam hakkından yana karar almamıştır**

İdari yargıda açılan davaların bir kısmı Danıştay incelemesinden geçmeden kesinleşmiştir. Bu davalarda idarenin kusur sorumluluğuna ilişkin şikayetlerimizin hiç değerlendirilmemesi nedeniyle “yaşam hakkı ihlali” iddiasıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvurularda bulunulmuştur. Mahkemelerin idarelerin kusur sorumluluğu bulunduğu dair iddialarımız yönünden tek bir cümle dahi değerlendirme yapmadan vermiş olduğu kararlarla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi “yaşam hakkının usul boyutuyla ihlal edildiği” veya “yaşam hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine” dair ihlal kararları verebilmiştir.

Bu kararlara eş zamanlı olarak Danıştay önüne gelen dosyalarda göstermelik bir kusur değerlendirmesi yapmıştır. Kusur sorumluluğu yönünden şikayetlerimizin devam etmesi nedeniyle değerlendirme yaptığını belirten Danıştay Ankara Valiliği ve İçişleri Bakanlığının savunmalarını birebir esas alarak idarelerin kusurunun olmadığına ve “sosyal risk ilkesi” gereği tazminattan sorumlu olacağına karar vermiştir. Bu değerlendirme sonrasında Anayasa Mahkemesine idarelerin sorumluluğunun gereği gibi incelenmediğine dair ihlal iddiasıyla yapılan başvurularda Anayasa Mahkemesi ihlal olmadığı yönünde kararlar vermeye başlamıştır.

Anayasa Mahkemesi de Danıştay gibi, aileler ve yaralıların kusuru olduğunu beyan ettikleri İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliğinin savunmalarını karar vermek için yeterli görmüştür.

Yine Anayasa Mahkemesi maddi tazminatın açıkça hukuka aykırı şekilde 5233 sayılı kanun kapsamında belirleneceğine dair kararlar üzerine yapılan bireysel başvurularda, hiçbir değerlendirmeye gerek görmeden, iki hakimli bölüm kararlarıyla, kabul edilemezlik kararları vermeye başlamıştır.

Anayasa Mahkemesi de Türkiye siyasetine yön vermek üzere gerçekleştirilen ve devletin sorumluluğunun sabit olduğu Katliamla ilgili gerçek bir karar noktasına geldiğinde hak ihlallerini yok saymayı tercih etmiştir.

➤ **İşleyen Katliam hukukudur: Kusur yok! Tazmin yok!**

İdare mahkemeleri geçmişte verdiği kararlarda idarelerin kusur sorumluluğu/kusursuz sorumluluğunun tespitinde daha etkili değerlendirmeleri yaparken 10 Ekim Ankara katliamına ilişkin davalarda bu değerlendirmelerden kaçınmıştır. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 5233 sayılı yasa kapsamında tazminat başvurusunda bulunmayanların zararlarının genel esaslara göre karşılanacağına dair karardan, konu 10 Ekim Katliamı olunca, gerekçesiz olarak vazgeçilmiştir. Anayasa Mahkemesi de maddi tazminat kararları üzerine yapılan başvurularda, 10 Ekim katliamı ile ilgili olan başvurularda artık dilekçeleri okuma gereği dahi duyulmadığı anlaşılan bir özensizlikle, ihlal olmadığına dair kararlar vermiştir.

Bu aşamaya kadar verilen kararlar, yaşam hakkı, adil yargılanma hakkı, mahkemeye erişim hakkı, gibi pek çok hakla birlikte Katliam mağdurlarına yönelik olarak ayrımcı bir hukuk pratiği geliştiğini de göstermektedir. Nitekim “olağan” hukuki değerlendirmeler Türkiye Cumhuriyeti’nin en büyük Katliamında yok sayılmış ve idari yargının değişen yapısıyla çok az dirençle yeni bir içtihat yaratılmıştır. Bu içtihat olsa olsa devletin katliam hukukudur.

➤ **Devlet, on yıl boyunca benzer bir çerçevede 10 Ekim Ankara Katliamını unutturmaya çalışmaktadır**

10 Ekim Ankara Katliamının gerçekleştiği günden bugüne kadar devlet, katliam mağdurlarını mağdur olarak kabul etmemiş; dayanışma içinde olanların görünürlüklerini ortadan kaldırmak yönünde bir politika uygulamıştır. Bu anlayış, katliam günü yaralıların üzerine gaz sıkılmasıyla başlamış, sonraki yıllarda anma etkinliklerine yönelik polis müdahaleleriyle sürmüştür. Farklı yargı yollarıyla; ailelere, yaralılara ve 10 Ekim mücadelesi içinde olanlara abluka kurmaya çalışılmaktadır

Her Halükarda Hakikat ve Adalet Mücadelemizi Büyütüyoruz!

Raporumuzda ayrıntılarıyla açıkladığımız ihlaller silsilesi adaletin gerçekleşmesi için mücadele kararlılığımızı büyötmektedir. Bugüne kadar davaları hakikatin ifade edildiği, kayda geçirildiği, adalet mücadelesinin büyütöldüğü bir zemin olarak büyöten bizler, her anmada, her duruşmada, her bir araya gelişte ablukaya alınmaya çalışsak da hakikat ve adalet mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz.

10 EKİM BARIŞ DERNEĞİ